

UDHËZIMET PËR PËRKUJDESJE ALTERNATIVE TË FËMIJËVE

Korniza e Kombeve të Bashkuara

SOS CHILDREN'S
VILLAGES

A loving home for every child

Shërbimi dhe mbështetja e fëmijëve
dhe familjeve përtejkuqijve

SOS FSHATRAT E FËMIJËVE NDËRKOMBËTARE

SOS Fshatrat e Fëmijëve Ndërkombëtare janë një organizatë ombrellë e më shumë se 130 shoqatave të ndërlidhura nacionale të SOSFshatrave të Fëmijëve në tërë botën. SOS Fshatrat e Fëmijëve janë një organizatë joqeveritare dhe jo-religjioze e fokusuar ndaj fëmijëve që ofron shërbime të drejtpërdrejta në fushat e përkujdesjes, arsimit dhe shëndetit për fëmijët në rrezik të humbjes së kujdesit prindëror, dhe atyre që e kanë humbur kujdesin prindëror. Organizata gjithashtu ndërton kapacitetet e kujdestarëve të fëmijëve, familjeve të tyre dhe komuniteteve për të siguruar një kujdes të duhur.

SOS Fshatrat e Fëmijëve mbrojnë të drejtat e fëmijëve pa kujdes prindëror dhe ata që rrezikojnë të humbasin kujdesin prindëror. E themeluar në vitin 1949, operacionet e saj udhëhiqen nga fryma e Konventës së OKB-së për të Drejtat e Fëmijës. www.sos-childrensvillages.org

SHËRBIMI SOCIAL NDËRKOMBËTAR (SHSN)

Shërbimi Social Ndërkombëtar (SHSN) ndihmon individët, fëmijët dhe familjet të ballafaquar me probleme sociale që përfshijnë dy, ose më shumë vende, si pasojë e migracionit ose shpërnguljes ndërkombëtare. Si një organizatë jo-fitimprurëse ndërkombëtare e themeluar në vitin 1924, ajo është aktive në rreth 140 vende dhe ofron shërbime për më shumë se 50,000 persona në të gjithë botën.

SHSN ka zhvilluar një kompetencë specifike në fushat e birësimit dhe, në kontekst më të gjerë, parandalimit të braktisjes, vendosjes, mbështetjes për familjet e origjinës, respektimin e fëmijëve të vendosur në kujdestari dhe në kujdesin rezidencial. www.iss-ssi.org

PËRMBAJTJA

4 PARATHËNIE

5 HYRJJE

UDHËZIMET PËR KUJDESJE ALTERNATIVE TË FËMIJËVE

6 I. QËLLIMI

6 II. PARIMET DHE PERSPEKTIVAT E PËRGJITHSHME

Fëmija dhe familja

Përkujdesja alternative

Masat për të promovuar zbatimin

10 III. FUSHËVEPRIMI I UDHËZIMEVE

11 IV. PARANDALIMI I NEVOJËS PËR PËRKUJDESJE

ALTERNATIVE Promovimi i kujdesit prindëror

- Parandalimi i ndarjes së familjes

Promovimi i ri-integrimit në familje

15 V. KUADRI I OFRIMIT TË KUJDESIT

16 VI. PËRCAKTIMI I FORMËS MË TË PËRSHTATSHME TË KUJDESIT

18 VII. SIGURIMI I PËRKUJDESJES

ALTERNATIVE Politikat

- Kujdesi jo-formal

- Kushtet e përgjithshme që vlejné për të gjitha format e

marrëveshjeve Përgjegjësia ligjore për fëmijën

- Agjencitë dhe vendet përgjegjëse për kujdesin formal.

- Kujdestaria Kujdesi

rezidencial

Inspektimi dhe

monitorimi Mbështetja pas

kujdesit

26 VIII. SIGURIMI I KUJDESIT PËR FËMIJË JASHTË VENDBANIMIT TË

TYRE TË ZAKONSHËM

Vendosja e një fëmije për kujdes jashtë

vendit Sigurimi i kujdesit për një fëmijë tashmë jashtë

vendit

28 IX. KUJDESI NË SITUATA

EMERGJENTE Zbatimi i Udhëzimeve

Parandalimi i

ndarjes Marrëveshjet e

kujdesit

Gjurmimi dhe ri-integrimi familjar

31 LINQE TË DOBISHME

PARATHËNIE

Miliona fëmijë në të gjithë botën janë pa, ose rrezikojnë të humbasin kujdesin prindëror dhe përballen me vështirësi të mëdha në jetën e tyre të përditshme, të cilat shpesh kanë implikime afatgjata edhe në moshën e rritur.

Përmes monitorimit të punës së saj, Konventa e Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Fëmijës (KDFOKB), Komiteti i OKB-së për të Drejtat e Fëmijës konstatoi se shumë nga këto sfida që prekin fëmijët dhe familjet nuk ishin kuptuar në mënyrë adekuate dhe prandaj nuk u morën parasysh në politika dhe praktika.

Kjo njohje e zbrazëtiravendërmjet të drejtave të fëmijëve dhe realitetit të zbatimit në terren frymëzoi Komitetin që të zhvillojë Ditën e Diskutimit të Përgjithshëm për vitin 2005 mbi temën e fëmijëve pa përkujdesje prindërore. Si rezultat i kësaj dite, Komiteti bëri një rekomandim kryesor duke i bërë thirrje bashkësisë ndërkombëtare të shteteve, agjencive të Organizatës së Kombeve të Bashkuara, OJQ-ve, ekspertëve, akademikëve dhe organizatave profesionale që të bashkohen për të zhvilluar një seri standardesh ndërkombëtare që përfundimisht do t'i jepnin udhëzime profesional shteteve dhe bartësvetë tjerë të detyrave për zbatimin e KDFOKB-së.

Prandaj, Komiteti mirëpret ngrohtësisht njohjen e rëndësishme dhe jetësore të dhënë në Udhëzimet për Përkujdesje Alternative të Fëmijëve nga Asambleja e Përgjithshme e Organizatës së Kombeve të Bashkuara në 20 vjetorin e KDFOKB-së, më 20 nëntor 2009. Ato janë rezultat i drejtpërdrejtë i thirrjes nga Komiteti në vitin 2005 dhe i pesë viteve të punës, përfshirë konsultimet dhe negociatat gjera.

Unë do të doja të falënderoja qeverinë e Brazilit për udhëheqjen e saj në mbledhjen e Grupit të Miqve dhe përpunën e palodhur drejt njohjes së Udhëzimeve për Përkujdesje Alternative të Fëmijëve. Sigurisht, kjo punë nuk do të ishte e mundur pa mbështetjen e përkushtuar nga OJQ-të dhe partnerët e tjerë të rëndësishëm, veçanërisht Grupi Punues i OJQ-ve me qendër në Gjenevë për fëmijët pa përkujdesje prindërore.

Jam shumë i lumtur t'i shprehë Komitetit të OKB-së për të Drejtat e Fëmijës shpresën e sinqertë që Udhëzimet për Përkujdesje Alternative të Fëmijëve do të ofrojnë udhëzime të çmuara në zbatimin e KDFOKB-së, dhe mirëpres këtë publikim si hapin e parë në shpërndarjen e Udhëzimeve.

Prof. YangheeLee

Kryetar, Komiteti i OKB-së për të Drejtat e Fëmijës

Seul, Kore
20 nëntor 2009

HYRJE

Më 20 nëntor 2009, për të shënuar 20 vjetorin e Konventës së Organizatës së Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Fëmijës (KDFOKB), Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara mirëpriti zyrtarisht Udhëzimet për Përkujdesje Alternative të Fëmijëve. Ne, SOS Fshatrat Ndërkombëtare të Fëmijëve dhe Shërbimet Sociale Ndërkombëtare e mirëpresim këtë kornizë të re ndërkombëtare me shumë entuziazëm. Ka potencial të promovojë të drejtat e fëmijëve dhe të përmirësojë jetën e miliona fëmijëve, familjeve të tyre dhe komuniteteve në mbarë botën. Me qëllim të promovimit të shpërndarjes dhe zbatimit mbështetës, ky botim prezanton tekstin zyrtar të Udhëzimeve për Përkujdesje Alternative të Fëmijëve (Asambleja e Përgjithshme A/RES/64/142) dhe ofronçështje për reflektim në disa nga fushat kryesore të përmbajtjes të përshkruara në Udhëzime.

HISTORIKU

Udhëzimet për Përkujdesje Alternative të Fëmijëve kanë lindur nga njohja e zbrazëtirave domethënëse në zbatimin e KDFOKB-së për miliona fëmijë në të gjithë botën ose pa, ose në rrezik të humbjes së kujdesit prindëror. Prandaj, bashkësia ndërkombëtare është bashkuar dhe ka përpiluar këto Udhëzime për Përkujdesje Alternative të Fëmijëve. Ato janë rezultat i pesë viteve të diskutimeve dhe negociatave ndërmjet Komitetit të OKB-së për të Drejtat e Fëmijës, qeverive të udhëhequra nga Brazili, UNICEF-i, ekspertëve dhe akademikëve, përfaqësuesve të organizatave joqeveritare dhe, e fundit por jo më pak e rëndësishmja, të rinjtë me përvojë të kujdesit.

PARIMET KRYESORE

Udhëzimet për Përkujdesje Alternative të Fëmijëve përshkruajnë nevojën për politika dhe praktika përkatëse në lidhje me dy parime themelore: *domosdoshmërinë dhe përshtatshmërinë*. Në brendësinë e *domosdoshmërisë*, ne e gjejmë dëshirën për t'i mbështetur fëmijët që të mbesin pranë dhe të kujdesen nga familjet e tyre. Largimi i çdo fëmije nga familja e tij duhet të jetë masë e fundit, dhe para se të merret ndonjë vendim i tillë, kërkohet një vlerësim rigoroz pjesëmarrës. Në lidhje me *përshtatshmërinë*, Udhëzimet për Përkujdesje Alternative të Fëmijëve përcaktojnë një gamë të opsioneve të përshtatshme të kujdesit alternativ. Çdo fëmijë që ka nevojë për përkujdesje alternative ka kërkesa specifike në lidhje me, për shembull, kujdesin afatshkurtër ose afatgjatë ose mbajtjen së bashku të vëllezërve dhe motrave. Opsioni i kujdesit të zgjedhur duhet të përshtatet për nevojat individuale të fëmijës. Përshtatshmëria e vendosjes duhet të rishikohet rregullisht për të vlerësuar *domosdoshmërinë* e vazhdueshme të ofrimit të përkujdesjes alternative, si dhe qëndrueshmërinë e ribashkimit të mundshëm me familjen.

SI TË PËRDORET KY PUBLIKIM

Të përfshira në secilën pjesë të Udhëzimeve për Përkujdesje Alternative të Fëmijëve, do të gjeni çështje në lidhje me politikat nacionale. Ndërsa çështjet nuk janë as shteruese dhe as pjesë e tekstit zyrtar, ato synojnë reflektimin frymëzues në zbatimin e parimeve kryesore të Udhëzimeve për Përkujdesje Alternative të Fëmijëve në nivelin nacional. Udhëzimet për Përkujdesje Alternativet të Fëmijëve do të kenë vetëm një ndikim pozitiv konkret në jetën e fëmijëve, familjeve të tyre dhe komuniteteve nëse bëhet edhe ajo që shkruhet. Ne angazhohemi t'i shndërrojmë fjalët në vepra.

*Richard Pichler, Sekretar i Përgjithshëm,
SOS Fshatrat Ndërkombëtare të Fëmijëve.*

*Jean Ayoub, Sekretar i Përgjithshëm,
Shërbimi Social Ndërkombëtar*

UDHËZIMET PËR PËRKUJDESJE ALTERNATIVE TË FËMIJËVE

I. QËLLIMI

1 Udhëzimet e tanishme kanë për qëllim të përmirësojnë zbatimin e Konventës për të Drejtat e Fëmijës dhe të dispozitave përkatëse të instrumenteve të tjera ndërkombëtare në lidhje me mbrojtjen dhe mirëqenien e fëmijëve që janë të privuar nga kujdesi prindëror ose të cilët rrezikojnë të jenë të tillë.

2 Në sfondin e këtyre instrumenteve ndërkombëtare dhe duke marrë parasysh organizmin në zhvillim të njohurive dhe përvojës në këtë sferë, Udhëzimet përcaktojnë orientime të dëshirueshme për politikë dhe praktikë. Ato janë krijuar për shpërndarje të gjerë tek të gjithë sektorët që merren direkt ose indirekt me çështjet që lidhen me kujdesin alternativ, dhe kërkojnë në veçanti:

- (a) Të mbështesin përpjekjet për t'i mbajtur fëmijët në kujdesin e familjes së tyre, ose t'i kthejnë ata, për të gjetur një zgjidhje tjetër të përshtatshme dhe të përhershme, përfshirë birësimin dhe kefalen e ligjit islam;
- (b) Të sigurojnë, ndërsa kërkohen zgjidhje të tilla të përhershme, ose në raste kur ato nuk janë të mundshme ose nuk janë në interesin më të mirë të fëmijës, identifikojnë dhe sigurojnë format më të përshtatshme të kujdesit alternativ, nën kushte që promovojnë zhvillimin e plotë dhe harmonik të fëmijës;
- (c) Të ndihmojnë dhe inkurajojnë qeveritë të zbatojnë më mirë përgjegjësitë dhe detyrimet e tyre në këto aspekte, duke pasur parasysh kushtet ekonomike, sociale dhe kulturore që mbizotërojnë në secilin shtet; dhe
- (d) Të udhëheqin politikën, vendimet dhe aktivitetet e të gjithë personave të interesuar për mbrojtjen sociale dhe mirëqenien e fëmijëve si në sektorin publik ashtu edhe në sektorin privat, përfshirë shoqërinë civile.

II. PARIMET DHE PËRSPEKTIVAT E PËRGJITHSHME

A. FËMIJA DHE FAMILJA

3 Familja duke qenë grupi themelor i shoqërisë dhe mjedisi natyror për rritjen, mirëqenien dhe mbrojtjen e fëmijëve, përpjekjet para së gjithash duhet të drejtohen për të mundësuar që fëmija të mbetet ose të kthehet në kujdesin e prindërve të tij, ose kur të jetë e përshtatshme, anëtarëte tjerë të ngushtë të familjes. Shteti duhet të sigurojë që familjet të kenë qasje në format e mbështetjes në rolin e kujdestarisë.

4 Çdo fëmijë dhe i ri duhet të jetojë në një mjedis mbështetës, mbrojtës dhe të kujdesshëm që promovon potencialin e tij të plotë. Fëmijët me kujdes joadekuat ose aspak prindëror kanë rrezik të veçantë për t'u mohuar nga një mjedis i tillë kujdesi.

5 Kur familja e vetë fëmijës nuk është në gjendje, edhe me mbështetjen e duhur, të sigurojë kujdes të duhur për fëmijën, ose braktis ose heq dorë nga fëmija, shteti është përgjegjës për mbrojtjen e të drejtave të fëmijës dhe sigurimin e përkujdesjes alternative të duhur, me ose përmes autoriteteve lokale kompetente dhe organizatave të shoqërisë civile të autorizuara. Është roli i shtetit, përmes autoriteteve të tij kompetente, të sigurojë mbikëqyrjen e sigurisë, mirëqenies dhe zhvillimit të çdo fëmije të vendosur në përkujdesje alternative dhe rishikimin e rregullt të përshtatshmërisë së marrëveshjes së kujdesit të dhënë.

6 Të gjitha vendimet, iniciativat dhe qasjet që përfshihen në fushën e këtyre Udhëzimeve duhet të bëhen rast pas

rasti, me qëllim, veçanërisht, për të garantuar sigurinë e fëmijës, dhe duhet të bazohen në interesat më të mira dhe të drejtat e fëmijës në fjalë, në përputhje me parimin e mos-diskriminimit dhe duke marrë parasysh perspektivën gjinore. Ata duhet të respektojnë plotësisht të drejtën e fëmijës për t'u konsultuar dhe për të pasur parasysh pikëpamjet e tij në mënyrë të duhur në përputhje me kapacitetet e tijevolues, dhe në bazë të qasjes së tij në të gjitha informacionet e nevojshme. Çdo përpjekje duhet të bëhet për të mundësuar që këto konsultime dhe ofrime të informacionit të kryhen në gjuhën e preferuar të fëmijës.

7 Në zbatimin e këtyre Udhëzimeve, përcaktimi i interesave më të mirë të fëmijës do të hartohet për të identifikuar rrjedhat e veprimit për fëmijët e privuar nga kujdesi prindëror, ose në rrezik të të qenit të tillë, që është më i përshtatshmi për të kënaqur nevojat dhe të drejtat e tyre, duke marrë parasysh zhvillimin e plotë dhe personal të të drejtave të tyre në mjedisin familjar, shoqëror dhe kulturor, si dhe statusin e tyre si subjekt i të drejtave, si në kohën e përcaktimit ashtu edhe në atë afatgjatë. Procesi i përcaktimit duhet të marrë parasysh, ndër të tjera, të drejtën e fëmijës për t'u dëgjuar dhe për të marrë parasysh pikëpamjet e tij në përputhje me moshën dhe pjekurinë e tij.

8 Shtetet duhet të zhvillojnë dhe zbatojnë politika gjithëpërfshirëse të mirëqenies dhe mbrojtjes së fëmijëve brenda kornizës së politikës së tyre të përgjithshme të zhvillimit shoqëror dhe njerëzor, me vëmendje në përmirësimin e sigurimit ekzistues të kujdesit alternativ, duke reflektuar parimet e përfshira në këto Udhëzime.

9 Si pjesë e përpjekjeve për të parandaluar ndarjen e fëmijëve nga prindërit e tyre, shtetet duhet të kërkojnë të sigurojnë masa të përshtatshme dhe të ndjeshme kulturore:

- (a) Për tëmbështetumjediset e kujdestarisë, cilësitë e të cilave janë të kufizuara nga faktorë të tillë si aftësia e kufizuar, keqpërdorimi i drogës dhe alkoolit, diskriminimi ndaj familjeve me prejardhje indigjene ose minoritare, dhe që jetojnë në rajone të konflikteve të armatosura ose nën okupimin e huaj;
- (b) Sigurimi i kujdesit dhe mbrojtjes së duhur për fëmijët e paqëndrueshëm, siç janë fëmijët viktime të abuzimit dhe shfrytëzimit, fëmijët e braktisur, fëmijët që jetojnë në rrugë, fëmijët e lindur jashtë martesë, fëmijët e pashoqëruar dhe të ndarë, fëmijët e zhvendosur brenda vendit dhe refugjatë, fëmijët e punëtorëve emigrantë, fëmijët e azilkërkuesve ose fëmijët që jetojnë me ose preken nga HIV/AIDS dhe sëmundje të tjera të rënda.

10 Duhet të bëhen përpjekje të veçanta për të trajtuar diskriminimin në bazë të çfarëdo statusi të fëmijës ose prindërve, përfshirë varfërinë, përkatësinë etnike, fenë, gjininë, paaftësinë mendore dhe fizike, HIV/AIDS-in ose sëmundjet e tjera serioze, qoftë fizike apo mendore, lindjet jashtë martesë, dhe stigma socio-ekonomike, dhe të gjitha statuset dhe rrethanat e tjera që mund të shkaktojnë heqje dorë, braktisje dhe/ose largim të një fëmije.

B. PËRKUJDESJA ALTERNATIVE

11 Të gjitha vendimet në lidhje me përkujdesjen alternative duhet të marrin parasysh plotësisht dëshirën, në parim, për ta mbajtur fëmijën sa më afër që të jetë e mundur në vendbanimin e tij të zakonshëm, në mënyrë që të lehtësojë kontaktin dhe ri-integrimin e mundshëm me familjen e tij dhe të minimizojë shkatërrimin e jetës së tij arsimore, kulturore dhe sociale.

12 Vendimet në lidhje me fëmijët në përkujdesje alternative, përfshirë ato në përkujdesje joformale, duhet të kenë vëmendjen e duhur për rëndësinë e sigurimit të një shtëpie të qëndrueshme dhe të plotësisht të nevojës së tyre themelore për lidhje të sigurt dhe të vazhdueshme të kujdestarëve të tyre, me qëndrueshmërinë në përgjithësi duke qenë një synim kryesor.

13 Fëmijët duhet të trajtohen me dinjitet dhe respekt në çdo kohë dhe duhet të përfitojnë nga mbrojtja efektive nga abuzimi, neglizhenca dhe të gjitha format e shfrytëzimit, qoftë nga ana e ofruesve të kujdesit, bashkëmoshatarët ose palët e treta, në çfarëdo rrethane të kujdesit që ata mund të gjenden.

14 Largimi i një fëmije nga kujdesi i familjes duhet të shihet si masë e fundit e veprimit dhe, kur është e mundur, të jetë e përkohshme dhe për kohëzgjatjen më të shkurtër të mundshme. Vendimet e largimit duhet të rishikohen rregullisht dhe kthimi i fëmijës në kujdesin prindëror, pasi shkaqet origjinale të largimit të jenë zhdukur, duhet të jenë në interesin më të mirë të fëmijës, në përputhje me vlerësimin e paraparë në paragrafin 49 më poshtë.

15 Varfëria financiare dhe materiale, ose kushtet drejtpërdrejtë dhe në mënyrë unike të prekshme nga një varfëri e tillë, kurrë nuk duhet të jenë justifikimi i vetëm për largimin e një fëmije nga kujdesi prindëror, për marrjen e një fëmije në përkujdesje alternative, ose për parandalimin e ri-integrimit të tij, por duhet të shihet si një sinjal për nevojën për të siguruar mbështetje të përshtatshme për familjen.

PARIMI I DOMOSDOSHMERISË

Ky parim paraqet një rol të qartë parandalues për politikën nacionale dhe nevojën për burime për të siguruar shërbime sociale mbështetëse që kërkojnë të parandalojnë ndarjen e fëmijëve nga familjet e tyre.

POLITIKA NACIONAL A..

..përcakton qartë se largimi i një fëmije nga familja duhet të jetë një veprim i domosdoshëm dhe zgjidhja e fundit?

..dikton se vetëm varfëria nuk është justifikimi kryesor për fëmijët që largohen nga familja e tyre dhe vendosen në përkujdesje alternative?

..promovon dhe mbështet zhvillimin dhe zbatimin e një sërë shërbimesh të përshtatshme për mbështetjen e familjes, si masa parandaluese për të siguruar që fëmijët mund të kujdesen brenda familjeve të tyre?

..promovon dhe mbështet zhvillimin dhe zbatimin e një sërë shërbimesh të përshtatshme për mbështetjen e familjes, si masa parandaluese për të siguruar që fëmijët mund të kujdesen brenda familjeve të tyre?

..garanton që prindërit dhe fëmijët të marrin pjesë plotësisht në procesin e vendimmarrjes dhe të informohen për të drejtat e tyre, veçanërisht të drejtën e tyre për të apeluar kundër vendimit për heqjen e një fëmije?

..parashikon arsimimin e prindërve dhe mbështetje të tjera të rëndësishme për prindërit në veçanti, për shembull, prindërit adoleshentë, për të parandaluar braktisjen e fëmijëve?

..garanton që çdo vendosje e një fëmije në përkujdesje alternative i nënshtrohet rishikimit periodik për të vlerësuar domosdoshmërinë e vazhdueshme për vendosje jashtë familjes, dhe mundësinë e ribashkimit me familjen?

16 Vëmendje duhet t'i kushtohet promovimit dhe mbrojtjes së të gjitha të drejtave të tjera të një lidhje të veçantë me situatën e fëmijëve pa kujdesin prindëror, duke përfshirë, por pa u kufizuar në, qasje në arsim, shëndetësi dhe shërbime të tjera themelore, të drejtën e identitetit, lirinë e fesë ose mirëqenies, gjuhën dhe mbrojtjen e të drejtave të pronës dhe trashëgimisë.

17 Vëllezërit dhe motrat me lidhje ekzistuese në parim nuk duhet të ndahen nga vendosjet në përkujdesje alternative përveç nëse ekziston një rrezik i qartë abuzimi ose justifikimi tjetër në interesin më të mirë të fëmijës. Në çdo rast, duhet të bëhet çdo përpjekje që vëllezërit dhe motrat të mund të mbajnë kontakte me njëri-tjetrin, përveç nëse kjo është në kundërshtim me dëshirat ose interesat e tyre.

18 Duke pranuar që, në shumicën e vendeve, shumica e fëmijëve pa përkujdesje prindërore kujdesen jo-formalisht nga të afërmit ose të tjerët, shtetet duhet të kërkojnë të hartojnë mjete të përshtatshme, në përputhje me këto udhëzime, për të siguruar mirëqenien dhe mbrojtjen e tyre ndërsa në rregullime të tilla jo-formale të kujdesit, me respektimin e duhur për dallimet dhe praktikën kulturore, ekonomike, gjinore dhe fetare që nuk bien ndesh me të drejtat dhe interesat më të mira të fëmijës.

19 Asnjë fëmijë nuk duhet të jetë pa përkrahjen dhe mbrojtjen e një kujdestari ligjor ose një të rrituri tjetër përgjegjës apo organipublik kompetent në çdo kohë.

20 Sigurimi i përkujdesjes alternative nuk duhet të ndërmerret kurrë me një qëllim kryesor për të çuar më tej qëllimet politike, fetare ose ekonomike të ofruesve.

21 Përdorimi i kujdesit rezidencial duhet të kufizohet në rastet kur një mjedis i tillë është posaçërisht i përshtatshëm, i nevojshëm dhe konstruktiv për fëmijën individual përkatës dhe për interesat e tij më të mira.

22 Në përputhje me mendimin mbizotërues të ekspertëve, përkujdesja alternative për fëmijët e vegjël, veçanërisht ata nën moshën 3 vjeçare, duhet të sigurohet në mjediset me bazë familjare. Përfundimisht nga ky parim mund të bëhet për të parandaluar ndarjen e motrave dhe vëllezërve dhe në rastet kur vendosja është e një natyre emergjente ose është për një kohëzgjatje të paracaktuar dhe shumë të kufizuar, me ri-integrimin e planifikuar të familjes ose zgjidhje tjetër të përshtatshme për kujdesin afatgjatë.

23 Edhe pse objektet e kujdesit rezidencial dhe kujdesi me bazë familjare plotësojnë njëra-tjetrën për plotësimin e nevojave të fëmijëve, ku mbeten institucionet e mëdha të kujdesit rezidencial, alternativat duhet të zhvillohen në kontekstin e një strategjie të përgjithshme të de-institucionalizimit, me qëllime dhe objektiva të sakta, të cilat do të lejojnë eliminimin progresiv të tyre. Për këtë qëllim, shtetet duhet të vendosin standarde të kujdesit për të siguruar cilësinë dhe kushtet që janë të dobishme për zhvillimin e fëmijës, siç është kujdesi i individualizuar dhe i grupeve të vogla, dhe duhet të vlerësojnë lehtësirat ekzistuese kundër këtyre standardeve. Vendimet në lidhje me krijimin, ose lejen për krijimin e objekteve të reja të kujdesit rezidencial, qoftë publike apo private, duhet të marrin parasysh plotësisht këtë objektiv dhe strategji të de-institucionalizimit.

Masat për të promovuar zbatimin

24 Shtetet duhet, në masën maksimale të burimeve të tyre të disponueshme dhe, kur është e përshtatshme, brenda kornizës së bashkëpunimit për zhvillim, të ndajnë burimet njerëzore dhe financiare për të siguruar zbatimin optimal dhe progresiv të këtyre Udhëzimeve në të gjithë territoret e tyre përkatëse në kohën e duhur. Shtetet duhet të lehtësojnë bashkëpunimin aktiv midis të gjitha autoriteteve përkatëse dhe integrimin e çështjeve të mirëqenies së fëmijëve dhe të familjes brenda të gjitha ministrive në fjalë drejtpërdrejt ose tërthorazi.

25 Shtetet janë përgjegjëse për të përcaktuar çdo nevojë dhe kërkesë të bashkëpunimit ndërkombëtar në zbatimin e këtyre Udhëzimeve. Kërkesa të tilla duhet të merren në konsideratë dhe duhet të marrin një përgjigje të favorshme kur është e mundur dhe e përshtatshme. Zbatimi i zgjeruar i këtyre Udhëzimeve duhet të figurojë në programet e bashkëpunimit zhvillimor. Kur ofron ndihmë për një shtet, subjektet e huaja duhet të përmbahen nga çdo iniciativë në kundërshtim me Udhëzimet.

26 Asgjë në këto Udhëzime nuk duhet të interpretohet si inkurajuese ose kushtëzim i standardeve më të ulëta se ato që mund të ekzistojnë në shtetet e dhëna, përfshirë në legjisllacionin e tyre. Në mënyrë të ngjashme, autoritetet kompetente, organizatat profesionale dhe të tjerët inkurajohen të hartojnë udhëzime specifike kombëtare ose profesionale të cilat bazohen në thelbin e këtyre Udhëzimeve.

PARIMI I PËRSHTATSHMËRISË

Në rastet kur përkujdesja alternative konsiderohet e nevojshme, dhe për interesin më të mirë të fëmijës, Udhëzimet kërkojnë të sigurojnë që zgjedhja e ambientit të kujdesit dhe periudha e kaluar në kujdes të jetë e përshtatshme për secilin rast dhe të promovojë stabilitetin dhe qëndrueshmërinë.

POLITIKA NACIONALE A..

..siguron disponueshmërinë e një game të përshtatshme opsionesh të kujdesit alternative, të përshtatshme për nevojat individuale të fëmijëve që kërkojnë kujdes dhe mbrojtje?

..përfshin një plan të qartë kombëtar për de-institucionalizimin e sistemit të kujdesit dhe zhvillimin e familjeve dhe mundësi të tjera të përshtatshme të përkujdesjes alternative?

..i obligon ofruesit e kujdesit të kryejnë kontrolle të përshtatshme për të siguruar përshtatshmërinë e kujdestarëve të mundshëm?

..përfshin nevojën për të konsideruar dëshirën e mbajtjes së vëllezërve dhe motrave në ambiente të përkujdesjes alternative si një kërkesë kryesore për vlerësimin e përshtatshmërisë?

..detyron ofruesit e kujdesit dhe kujdestarët që të sigurojnë pjesëmarrjen e plotë të familjes dhe fëmijës në planifikimin, rishikimin dhe proceset e tjera të vendimmarrjes në lidhje me vendosjen në përkujdesje alternative?

..siguron një kornizë të bazuar në të drejta që merr një qasje gjithëpërfshirëse për të siguruar të drejtat e fëmijës, duke marrë parasysh jo vetëm kujdesin dhe mbrojtjen, por gjithashtu, për shembull, arsimin, shëndetin, identitetin, besimin ose privatësinë?

III. FUSHËVEPRIMI I UDHËZIMEVE

27 Këto Udhëzime zbatohen për përdorimin e duhur dhe kushtet e përkujdesjes alternative zyrtare për të gjithë personat nën moshën 18 vjeçare, përveç nëse, sipas ligjit të zbatueshëm për fëmijën, shumica arrihet më herët. Vetëm kur tregohet, Udhëzimet zbatohen edhe për mjediset e përkujdesjes joformale, duke pasur parasysh rolin e rëndësishëm të luajtur nga familja e zgjeruar dhe komuniteti dhe detyrimet e shteteve për të gjithë fëmijët që nuk janë në kujdesin e prindërve të tyre ose kujdestarëve ligjorë dhe zakonorë, siç përcaktohet në Konventën për të Drejtat e Fëmijës.

28 Parimet në këto Udhëzime janë gjithashtu të zbatueshme, sipas rastit, për të rinjtë tashmë në përkujdesje alternative dhe të cilët kanë nevojë për kujdes të vazhdueshëm ose mbështetje për një periudhë kalimtare pasi të arrijnë moshën e pjekurisë sipas ligjit në fuqi.

29 Për qëllimet e këtyre Udhëzimeve, dhe në veçanti, përveç përjashtimeve të cekura në paragrafin 30 më poshtë, do të zbatohen përkufizimet e mëposhtme:

(a) Fëmijët pa kujdes prindëror: të gjithë fëmijët që nuk janë në kujdes gjatë natës së paku nga njëri prej prindërve të tyre, për çfarëdo arsye dhe në çfarëdo rrethane. Fëmijët pa kujdes prindëror që janë jashtë vendit të tyre të banimit të zakonshëm ose viktimat e situatave emergjente mund të përcaktohen si;

(i) “Të pashoqëruar” nëse nuk kujdesen nga ndonjë i afërm ose një i rritur i cili me ligj ose zakon është përgjegjës për këtë; ose

(ii) “Të ndarë” nëse janë të ndarë nga një kujdestar primar ligjor ose zakonor i mëparshëm, por që megjithatë mund të shoqërohet nga një i afërm tjetër.

(b) Përkujdesja alternative mund të marrë formën e:

(i) Kujdesit joformal: çdo marrëveshje private e bërë në një mjedis familjar, në të cilin fëmija kujdeset mbi baza të vazhdueshme ose të pacaktuara nga të afërmit ose miqtë (kujdesi joformal i farefisnisë) ose nga të tjerët në aftësinë e tyre individuale, me iniciativën e fëmijës, prindërve të tij ose një personi tjetër pa këtë rregullim të urdhëruar nga një autoritet administrativ ose gjyqësor ose një organ i akredituar;

(ii) Kujdesit zyrtar: i gjithë kujdesi i ofruar në një mjedis familjar që është urdhëruar nga një organ kompetent administrativ ose autoritet gjyqësor, dhe i gjithë kujdesi i siguruar në një mjedis banimi, përfshirë në objektet private, pavarësisht a janë rezultat i masave administrative ose gjyqësore.

(c) Në lidhje me mjedisin ku sigurohet, përkujdesja alternative mund të jetë:

(i) Kujdesi farefisnor: Kujdesi i bazuar në familje brenda familjes së gjerë të fëmijës ose me miq të ngushtë të familjes të njohur për fëmijën, qoftë formal ose joformal nga natyra;

(ii) Kujdestaria: situata kur fëmijët vendosen nga një autoritet kompetent për qëllim të kujdesit alternativ në mjedisin shtëpiak të një familje tjetër përpos familjes së fëmijës, që është zgjedhur, kualifikuar, aprovuar dhe mbikëqyrur për ofrimin e një kujdesi të tillë;

(iii) Format e tjera të vendosjes në kujdes të bazuar në familje ose të ngjashme me familjen;

(iv) Kujdesi rezidencial: kujdesi i ofruar në çdo grup jo-familjar, të tilla si vendet e sigurisë për kujdesin urgjent, qendrat e transitit në situata emergjente dhe të gjitha objektet e tjera të kujdesit rezidencial afatshkurtër dhe afatgjatë, përfshirë shtëpitë grupore;

(v) Marrëveshjet e pavarura të jetesës të mbikëqyrura për fëmijë;

(d) Në lidhje me ata që janë përgjegjës për përkujdesje alternative:

(i) Agjencitë janë organet dhe shërbimet publike ose private që organizojnë përkujdesje alternative për fëmijët;

(ii) Lehtësirat janë institucione individuale publike ose private që ofrojnë përkujdesje banimi për fëmijët;

30 Fushëveprimi i përkujdesjes alternative, siç parashikohet në udhëzimet e tanishme, nuk përfshinë sidoqoftë:

(a) Personat nën moshën 18 vjeçare, të cilët privohen nga liria me vendim të një autoriteti gjyqësor ose administrativ, si rezultat i pretendimit si, të akuzuar ose të njohur se kanë shkelur ligjin, dhe situata e të cilëve është e mbuluar nga Rregullat Minimale Standarde të Kombeve të Bashkuara për Administrimin e Drejtësisë për të Mitur dhe Rregullat e Kombeve të Bashkuara për Mbrojtjen e të Miturve të Privuar nga Liria;

(b) Kujdesi nga prindërit birësues që nga momenti kur fëmija vendoset në mënyrë efektive në kujdestarinë e tyre, sipas një urdhri të birësimit përfundimtar,

për qëllimet e këtyre Udhëzimeve, fëmija konsiderohet se është në kujdesin prindëror. Sidoqoftë, Udhëzimet janë të zbatueshme për vendosjen para-birësimit ose periudhe sprovuese së një fëmije me prindërit e ardhshëm birësues, për aq sa ato janë në përputhje me kërkesat që rregullojnë vendosjet e tilla siç përcaktohen në instrumente të tjera ndërkombëtare përkatëse.

- (c) Marrëveshjet joformale me të cilat një fëmijë qëndron vullnetarisht me të afërmit ose miqtë për qëllime rekreative dhe arsye që nuk lidhen me paaftësinë e përgjithshme të prindërve ose mosgatishmërinë për të siguruar kujdes të duhur.

31 Autoritetet kompetente dhe të tjerët të përfshirë inkurajohen gjithashtu të përdorin këto Udhëzime, sipas rastit, në shkolla konvikto-re, spitale, qendra për fëmijë me aftësi të kufizuara mendore dhe fizike ose nevoja të tjera të veçanta, kampe, vendin e punës dhe vendet e tjera që mund të jenë përgjegjëse për kujdesin e fëmijëve.

IV. PARANDALIMI I NEVOJËSPËR PËRKUJDESJE ALTERNATIVE

A. PROMOVIMI I KUJDESIT PRINDËROR

32 Shtetet duhet të ndjekin politika që sigurojnë mbështetje për familjet në përmbushjen e përgjegjësi-ve të tyre ndaj fëmijës dhe të promovojnë të drejtën e fëmijës për të pasur një marrëdhënie me të dy prindërit. Këto politika duhet të adresojnë shkaqet thelbësore të braktisjes së fëmijëve, heqjen dorë dhe ndarjen e fëmijës nga familja e tij duke siguruar, ndër të tjera, të drejtën e regjistrimit të lindjes, dhe qasjen në strehimin e duhur dhe shëndetin bazë, arsim dhe shërbime të mirëqenies sociale, si dhe duke promovuar masa për të luftuar varfërinë, diskriminimin, marginalizimin, stigmatizimin, dhunën, keqtrajtimin e fëmijëve dhe abuzimin seksual dhe abuzimin me substancat.

33 Shtetet duhet të zhvillojnë dhe zbatojnë politika të qëndrueshme dhe përforcuese të orientuara nga familja, të dizajnuara për të promovuar dhe forcuar aftësinë e prindërve për t'u kujdesur për fëmijët e tyre.

PROMOVIMI I KUJDESIT PRINDËROR

Duke theksuar rolin parandalues të punës sociale, Udhëzimet paraqesin nevojën për të mbështetur dhe fuqizuar familjet e cenueshme me kapacitetet e nevojshme për t'u kujdesur vetë për fëmijët

© B. Neelaman

POLITIKA NACIONALE A..

..siguron mbledhjen sistematike të të dhënave përkatëse mbi faktorët shkakorë të cenueshmërisë së familjes dhe siguron që të dhënat përkatëse informojnë ofrimin e shërbimit në mbështetje të familjeve?

..parashikon ndërhyrjet e duhura për të mbështetur dhe forcuar familjet në mënyrë që të parandalojnë ndarjen dhe të sigurojë që këto ndërhyrje rrjedhimisht kanë burime, synohen dhe zbatohen?

..garanton që politikat e orientuara nga familja janë krijuar dhe zbatohen për të forcuar mjediset familjare pa diskriminim bazuar në, për shembull, statusin martesor, statusin e lindjes, varfërinë apo përkatësinë etnike?

..i njeh dhe promovon përgjegjësitë e përbashkëta të nënave dhe baballarëve dhe siguron që ata të jenë të fuqizuar në mënyrë të barabartë me qëndrimet, aftësitë, kapacitetet dhe mjetet përkatëse për të siguruar një mjedis të kujdesshëm për fëmijën?

..siguron shërbim të koordinuar dhe një sërë shërbimesh përkatëse për të siguruar përgjigje të përshtatshme për familjet që përballen me vështirësi?

34 Shtetet duhet të zbatojnë masa efektive për të parandaluar braktisjen e fëmijëve, heqjen dorë dhe ndarjen e fëmijës nga familja e tij. Politikat dhe programet sociale duhet, ndërmjet të tjerave, t'i fuqizojnë familjet me qëndrime, aftësi, kapacitete dhe mjete për t'iu dhënë mundësi atyre të sigurojnë në mënyrë të duhur mbrojtjen, kujdesin dhe zhvillimin e fëmijëve të tyre. Kapacitetet plotësuese të shtetit dhe shoqërisë civile, përfshirë organizatat joqeveritare dhe me bazë në komunitet, udhëheqësit fetarë dhe mediat duhet të angazhohen për këtë qëllim. Këto masa të mbrojtjes sociale duhet të përfshijnë:

- (a) Shërbimet për forcimin e familjes, siç janë kurset e prindërve dhe seancat, promovimi i marrëdhënieve pozitive prind-fëmijë, aftësia për zgjidhjen e konflikteve, mundësia për punësim dhe gjenerim të ardhurash dhe, kur kërkohet, ndihmë sociale;
- (b) Shërbimet sociale mbështetëse, siç janë kujdesi ditor, shërbimet e ndërmjetësimit dhe pajtimit, trajtimi i abuzimit të substancave, ndihma financiare dhe shërbimet për prindërit dhe fëmijët me aftësi të kufizuara. Shërbime të tilla, mundësisht të një natyre të integruar dhe jo ndërhyrëse, duhet të jenë direkt të arritshme në nivelin e komunitetit dhe duhet të përfshijnë në mënyrë aktive pjesëmarrjen e familjeve si partnerë, duke kombinuar burimet e tyre me ato të komunitetit dhe kujdestarit;

(c) Politikat rinore që synojnë fuqizimin e të rinjve për tu përballur pozitivisht me sfidat e jetës së përditshme, përfshirë kur ata vendosin të largohen nga shtëpia e prindërve dhe përgatitjen e prindërve të ardhshëm për të marrë vendime të informuara në lidhje me shëndetin e tyre seksual dhe riprodhues dhe për të përmbushur përgjegjësitë e tyre në këtë drejtim.

35 Metoda dhe teknika të ndryshme plotësuese duhet të përdoren për mbështetjen e familjes, që ndryshojnë gjatë gjithë procesit të mbështetjes, siç janë vizitat në shtëpi, takimet në grup me familjet e tjera, konferencat e çështjeve dhe sigurimi i angazhimeve nga familja në fjalë. Ato duhet të drejtohen drejt lehtësimit të marrëdhënieve brenda familjare dhe promovimit të integritetit të familjes brenda komunitetit.

36 Vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet, në përputhje me ligjet lokale, ofrimit dhe promovimit të shërbimeve mbështetëse dhe të përkujdesjes për prindërit beqarë dhe adoleshentë dhe fëmijët e tyre, pavarësisht nëse kanë lindur ose jo nga martesë. Shtetet duhet të sigurojnë që prindërit adoleshentë të mbajnë të gjitha të drejtat e qenësishme të statusit të tyre si prindër dhe si fëmijë, përfshirë qasjen në të gjitha shërbimet e duhura për zhvillimin e tyre, ndihmat për të cilat kanë të drejtë prindërit dhe të drejtat e tyre të trashëgimisë. Duhet të merren masa për të siguruar mbrojtjen e adoleshentëve shtatzënë dhe për të garantuar që ata të mos i ndërpresin studimet e tyre. Gjithashtu duhet të bëhen përpjekje për të zvogëluar stigmën rreth prindërimit beqarë dhe adoleshent.

37 Ndihma dhe shërbimet duhet të jenë të disponueshme për vëllezërit dhe motrat që kanë humbur prindërit ose kujdestarët e tyre dhe zgjedhin të qëndrojnë së bashku në familjen e tyre, deri aty sa motra më e madhe është e gatshme dhe konsiderohet e aftë të veprojë si kryefamiljare. Shtetet duhet të sigurojnë, përfshirë përmes emërimit të një kujdestari ligjor, një të rritur të njohur përgjegjës ose, kur është e përshtatshme, një organ publik i ngarkuar me ligj që të veprojë si kujdestar, siç përcaktohet në paragrafin 19 më lart, që familjet e tilla përfitojnë nga mbrojtja e detyrueshme nga të gjitha format e shfrytëzimit dhe abuzimit, dhe gëzojnë mbikëqyrje dhe mbështetje nga ana e komunitetit lokal dhe shërbimeve të tij kompetente, siç janë punonjësit socialë, me vëmendje të veçantë për shëndetin e fëmijëve, strehimi, arsimit dhe të drejtat e trashëgimisë. Vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet sigurimit që një kryefamiljar i tillë të ruajë të gjitha të drejtat e qenësishme të statusit të fëmijës së tij/saj, përfshirë qasjen në arsim dhe kohën e lirë, përveç të drejtave të tij/saj si kryefamiljar.

38 Shtetet duhet të sigurojnë mundësi për kujdesin ditor, përfshirë shkollimin gjatë gjithë ditës, dhe përkujdesjen e duhur, e cila do t'u mundësonte prindërve më mirë të përballen me përgjegjësitë e tyre të përgjithshme ndaj familjes, përfshirë përgjegjësitë shtesë të qenësishme për t'u kujdesur për fëmijët me nevoja të veçanta.

Parandalimi i ndarjes së familjes

39 Kriteret e duhura bazuar në parime të shëndosha profesionale duhet të hartohen dhe zbatohen në mënyrë të vazhdueshme për vlerësimin e situatës së fëmijës dhe familjes, përfshirë aftësinë aktuale dhe potenciale të familjes për t'u kujdesur për fëmijën, në rastet kur autoriteti ose agjencia kompetente ka arsye të bazuar të besojë se mirëqenia e fëmijës është në rrezik.

40 Vendimet në lidhje me heqjen ose ri-integrimin duhet të bazohen në këtë vlerësim dhe duhet të merren nga profesionistë të kualifikuar dhe të trajnuar, në emër ose të autorizuar nga një autoritet kompetent, në konsultim të plotë me të gjithë të interesuarit dhe duke marrë parasysh nevojën për të planifikuar për të ardhmen e fëmijës.

41 Shtetet inkurajohen të marrin masa për mbrojtjen integrale dhe të garantojnë të drejtat gjatë shtatzënisë, lindjes dhe periudhës së ushqyerjes me gjë, në mënyrë që të sigurojnë kushte dinjiteti dhe barazie për zhvillimin adekuat të shtatzënisë dhe kujdesin e fëmijës. Prandaj, programet mbështetëse duhet t'u ofrohen nënave dhe baballarëve të ardhshëm, veçanërisht prindërve adoleshentë, të cilët kanë vështirësi në ushtrimin e përgjegjësisë së tyre prindërore. Programet e tilla duhet të synojnë fuqizimin e nënave dhe baballarëve që të ushtrojnë përgjegjësitë e tyre prindërore në kushte dinjiteti dhe të shmangin detyrimin e tyre për të dorëzuar fëmijën e tyre për shkak të cenueshmërisë së tyre.

42 Kur një fëmijë është braktisur, shtetet duhet të sigurojnë që kjo të ndodhë në kushte të konfidencialitetit dhe sigurisë për fëmijën, duke respektuar të drejtën e tij për të hyrë në informacione mbi prejardhjen e tij, kur është e përshtatshme dhe e mundur, sipas ligjit të shtetit.

43 Shtetet duhet të hartojnë politika të qarta për të adresuar situatat kur një fëmijë është braktisur në mënyrë anonime, gjë që tregon nëse dhe si duhet

PARANDALIMI I NDARJES SË FAMILJES

Në përputhje me parimin e domosdoshmërisë, parandalimi i ndarjes së familjes përqendrohet në sigurimin e proceseve vendimmarrëse të shëndosha dhe rigoroze.

© C. Lesske

POLITIKA NACIONALE A..

..siguron që proceset e vlerësimit informohen nga këndvështrimet shumë-disiplinare, për shembull, arsimi, shëndetësiadhe fushat e tjera përkatëse të interesit?

..kërkon proceset e vlerësimit të japin gjithë vëmendjen e duhur për të identifikuar mbështetjen e nevojshme për familjen dhe të bëjnë referime në shërbimet përkatëse si një alternative e ndarjes?

..garanton që proceset e vlerësimit identifikojnë dhe kërkojnë të adresojnë shkaqet thelbësore të ndarjes së panevojshme të fëmijëve, siç janë diskriminimi, varfëria, apo paaftësia?

..e mbështet dhe inkurajon trajnimin e grupeve profesionale, siç janë mësuesit dhe mjekët, në identifikimin e fëmijëve në rrezik dhe i obligon ata të bëjnë referime tek shërbimet përkatëse dhe autoritetet përgjegjëse?

..siguron që prindërit e cenueshëm që kërkojnë të heqin dorë nga fëmijët e tyre, të kenë qasje në këshillime dhe mbështetje financiare ose materiale për t'u kujdesur për fëmijët për të parandaluar braktisjen e fëmijëve?

..parashikon procedura që mbështetin ata fëmijë të cilët kanë qenë të braktisur për të pasur qasje konfidenciale në informacione përkatëse dhe të përshtatshme për prejardhjen e tyre?

bërë gjurmimet familjare dhe si të ndiqet ribashkimi ose vendosja brenda familjes së zgjeruar. Politikat gjithashtu duhet të lejojnë vendimmarrjen në kohë mbi aftësinë e fëmijës për vendosje të përhershme në familje dhe për rregullimin e këtyre vendosjeve në mënyrë të shpejtë.

44 Kur një agjenci ose institucion i veçantë publik ose privat i drejtohet një prindi ose kujdestari ligjor që dëshirojnë të heqin dorë nga një fëmijë përgjithmonë, shteti duhet të sigurojë që familja të marrë këshillim dhe mbështetje sociale për të inkurajuar dhe lejuar ata të vazhdojnë të kujdesen për fëmijën. Nëse kjo dështon, duhet të angazhohet një punonjës social ose të bëhet vlerësim tjetër profesional i duhur për të përcaktuar nëse ka anëtarët të tjerë të familjes që dëshirojnë të marrin përgjegjësi të përhershme për fëmijën, dhe nëse aranzhimet e tilla do të ishin në interesin më të mirë të fëmijës. Kur aranzhimet e tilla nuk janë të mundshme ose nuk janë në interesin më të mirë të fëmijës, duhet të bëhen përpjekje për të gjetur një vendosje të përhershme familjare brenda një periudhe të arsyeshme.

45 Kur një agjenci ose institucion i veçantë publik ose privat është qasur nga një prind ose kujdestar që dëshiron të vendosë një fëmijë në përkujdesje për një periudhë të shkurtër ose të pacaktuar, shteti duhet të sigurojë disponueshmërinë e këshillimit dhe mbështetjes sociale për të inkurajuar dhe mundësuar që ai të vazhdojë të kujdesin për fëmijën. Një fëmijë duhet të pranohet në përkujdesje alternative vetëm kur përpjekjet e tilla janë shterur dhe ekzistojnë arsye të pranueshme dhe të justifikuar për hyrje në kujdes.

46 Trajnim specifik duhet t'u ofrohet mësuesve dhe të tjerëve që punojnë me fëmijë në mënyrë që t'i ndihmojnë ata të identifikojnë situatat e abuzimit, neglizhencës, shfrytëzimit ose rrezikut të braktisjes dhe t'i referojnë situatat e tilla organeve kompetente.

47 Çdo vendim për largimin e një fëmije kundër vullnetit të prindërve të tij duhet të merret nga autoritetet kompetente, në përputhje me ligjin dhe procedurat në fuqi dhe t'i nënshtrohet shqyrtimit gjyqësor, prindërve u sigurohet e drejta e ankimit dhe qasja në përfaqësimin e duhur ligjor.

48 Kur kujdestar i vetëm ose kryesor i fëmijës mund të jetë subjekt i privimit të lirisë si rezultat i para burgosjes parandaluese ose vendimeve dënuese, masat dhe dënimet për masën e paraburgimit duhet të merren në raste të përshtatshme, kur është e mundur, duke marrë parasysh interesat më të mira të fëmijës. Shtetet duhet të marrin parasysh interesat më të mira të fëmijës kur të vendosin të largojnë fëmijët e lindur në burg dhe fëmijët që jetojnë në burg me një prind. Largimi i fëmijëve të tillë duhet të trajtohet në të njëjtën mënyrë si rastet e tjera ku konsiderohet ndarja. Përpjekjet më të mira duhet të bëhen për të siguruar që fëmijët e mbetur në paraburgim me prindin e tyre të përfitojnë kujdes dhe mbrojtje të duhur duke garantuar statusin e tyre si individë të lirë dhe qasje në aktivitete në komunitet.

B. PROMOVIMI I RI-INTEGRIMIT TË FAMILJËS

49 Për të përgatitur dhe mbështetur fëmijën dhe familjen për kthimin e tij të mundshëm në familje, situata e tij duhet të vlerësohet nga një individ ose ekip i caktuar si duhet me qasje në këshilla shumë-disiplinare, në konsultim me aktorët e ndryshëm të përfshirë (fëmija, familja, kujdestari alternativ), në mënyrë që të vendoset nëse ri-integrimi i fëmijës në familje është i mundur dhe në interesin më të mirë të fëmijës, cilat hapa kjo do përfshijë dhe nën mbikëqyrjen e kujt.

50 Qëllimet e ri-integrimit dhe detyrat kryesore të familjes dhe kujdestarit alternativ në këtë drejtim duhet të përcaktohen me shkrim dhe të bihet dakord nga të gjithë të interesuarit.

51 Kontakti i rregullt dhe i duhur ndërmjet fëmijës dhe familjes së tij posaçërisht për qëllimin e ri-integrimit duhet të zhvillohet, mbështetet dhe monitorohet nga organi kompetent.

52 Pasi të vendoset, ri-integrimi i fëmijës në familjen e tij duhet të organizohet si një proces gradual dhe i mbikëqyrtur, i shoqëruar me masa përcjellëse dhe mbështetëse që marrin parasysh moshën, nevojat dhe aftësitë evoluese të fëmijës, si dhe shkakun e ndarjes.

V. KUADRI PËR SIGURIMIN E KUJDESIT

53 Për të përmbushur nevojat specifike psiko-emocionale, sociale dhe të tjera të secilit fëmijë pa përkujdesje prindërore, shtetet duhet të marrin të gjitha masat e nevojshme për të siguruar që legjislativi, kushtet e politike dhe financiare ekzistojnë për të siguruar mundësi të përshtatshme të kujdesit alternative, me prioritet ndaj zgjidhjeve familjare dhe me bazë në komunitet.

54 Shtetet duhet të sigurojnë disponueshmërinë e një game të mundësive kujdesit alternative, në përputhje me parimet e përgjithshme të këtyre Udhëzimeve, për kujdesin urgjent, afatshkurtër dhe afatgjatë..

PROMOVIMI I RI-INTEGRIMIT TË FAMILJES

Për fëmijët që janë në përkujdesje alternative, dhe në përputhje me sigurimin e vendosjes, opsionet për ri-integrimin e fëmijëve në familjet e tyre janë pjesë kryesore e një procesi të rishikimit të kujdesit.

POLITIKA NACIONALE A..

..i lehtëson familjet dhe fëmijët në ushtrimin e të drejtës së tyre për të apeluar një vendim për vendosjen e një fëmije në përkujdesje alternative dhe në këtë mënyrë të kërkojnë ri-integrim sipas kushteve të tyre?

..siguron që gjatë vendosjes në kujdes fëmijët të jenë afër familjes dhe komunitetit në mënyrë që të minimizohet përçarja dhe t'i mundësohet fëmijës të mbajë kontakte të rregullta me familjen për të mbështetur ribashkimin e mundshëm?

..thekson dëshirën dhe nevojën për të konsideruar mundësinë e ribashkimit të fëmijëve me familjet e tyre si konsideratë kyçe në kuadër të rishqyrtimeve të rregullta të vendosjes në kujdes?

..garanton që fëmijët dhe familjet janë të përfshirë në mënyrë aktive në vendimmarrje për mundësinë e planifikimit të ribashkimit?

..siguron që vendimi për ribashkimin e një fëmije me familjen e tij të çojë në një proces të planifikuar dhe gradual, gjatë së cilit familjes i ofrohet mbështetje përkatëse?

PËRCAKTIMI I PËRSHTATSHMËRISË

Në raste të domosdoshme, çështja e vlerësimit se cili opsion përkujdesjes alternative është i përshtatshëm është hapi i radhës.

© R. Fleischanderl

POLITIKA NACIONALE A..

..i detyron ofruesit e kujdesit që të sigurojnë zbatimin e qasjeve rigoroze, shumë-disiplinare në vendimmarrje që përfshin pjesëmarrjen e informuar të fëmijëve dhe familjeve të tyre?

..siguron një kornizë të përshtatshme rregullatore për të siguruar autorizimin, regjistrimin, monitorimin dhe përgjegjshmërinë e ofruesve të kujdesit?

..i detyron ofruesit e kujdesit që të sigurojnë që regjistrat gjithëpërfshirës mbahen që në fillim, në mënyrë që, për shembull, procesi fillestar i vendimmarrjes të sigurojë një bazë të fortë për planifikimin e kujdesit të ardhshëm dhe rishikimet e rregullta?

..dikton që rishikimet periodike të vendosjes së kujdesit i kushtojnë vëmendje të duhur kushteve të përgjithshme të kujdesit të përjetuar nga fëmija, domosdoshmërisë së vazhdueshme të vendosjes dhe të marrin parasysh pikëpamjet e fëmijës?

..i detyron ofruesit e kujdesit që të sigurojnë zgjidhje të individualizuara të kujdesit që promovojnë stabilitetin dhe qëndrueshmërinë në planifikimin e kujdesit, përmes ribashkimit me familjen ose ofrimit të vazhdueshëm të kujdesit alternativ?

55 Shtetet duhet të sigurojnë që të gjitha subjektet dhe individët e angazhuar në ofrimin e kujdesit alternativ për fëmijët marrin autorizimin e duhur për ta bërë këtë nga një autoritet kompetent dhe i nënshtrohen monitorimit dhe rishikimit të rregullt nga kjo e fundit në përputhje me këto Udhëzime. Për këtë qëllim, këto autoritete duhet të hartojnë kritere të përshtatshme për të vlerësuar aftësinë profesionale dhe etike të ofruesve të kujdesit dhe për akreditimin, monitorimin dhe mbikëqyrjen e tyre.

56 Në lidhje me marrëveshjet e kujdesit joformal për fëmijën, qoftë brenda familjes së zgjeruar, me miq ose me palë të tjera, shtetet duhet, kur është e përshtatshme, të inkurajojnë kujdestarët e tillë që të njoftojnë autoritetet kompetente në përputhje me rrethanat, në mënyrë që ata dhe fëmija të mund të marrin ndonjë ndihmë të nevojshme financiare dhe mbështetje tjetër që do të promovonte mirëqenien dhe mbrojtjen e fëmijës. Kur është e mundur dhe e përshtatshme, shtetet duhet të inkurajojnë dhe të lejojnë kujdestarët joformal, me pëlqimin e fëmijës dhe prindërve të interesuar, të formalizojnë marrëveshjen e kujdesit pas një periudhe të përshtatshme kohore, d.m.th deri në masën që marrëveshja ka dëshmuar se është në interesin më të mirë të fëmijës gjer tani dhe pritet të vazhdojë në të ardhmen e parashikueshme.

VI. PËRCAKTIMI I FORMËS MË TËPËRSHTASHME TË KUDJESIT

57 Vendimmarrja për përkujdesje alternative në interesin më të mirë të fëmijës duhet të bëhet përmes një procesi gjyqësor, administrativ ose procedure tjetër adekuate dhe të njohur, me masa mbrojtëse ligjore, duke përfshirë, kur është e përshtatshme, përfaqësimin ligjor në emër të fëmijëve në çdo procedurë ligjore. Duhet të bazohet në vlerësim, planifikim dhe rishikim të rreptë, përmes strukturave dhe mekanizmave të vendosur, dhe duhet të kryhet rast pas rasti, nga profesionistë të kualifikuar në një ekip shumë-disiplinar, kurdoherë që të jetë e mundur. Ajo duhet të përfshijë njëkonsultim të plotë në të gjitha fazat me fëmijën, sipas aftësive të tijevolutive, dhe me prindërit e tij ose kujdestarët ligjorë. Për këtë qëllim, të gjithë të interesuarit duhet të pajisen me informacionin e nevojshëm mbi të cilin mund të bazojnë mendimin e tyre. Shtetet duhet të bëjnë çdo përpjekje për të siguruar burime dhe kanale adekuate për trajnimin dhe njohjen e profesionistëve përgjegjës për

përcaktimin e formës më të mirë të kujdesit në mënyrë që të lehtësojnë respektimin e këtyre dispozitave.

58 Vlerësimi duhet të bëhet në mënyrë të përsosur, tërësisht dhe me kujdes. Vlerësimi duhet të marrë parasysh sigurinë dhe mirëqenien e menjëhershme të fëmijës, si dhe kujdesin dhe zhvillimin e tij afatgjatë, dhe duhet të mbulojë karakteristikat personale dhe zhvillimore të fëmijës, prejardhjen etnike, kulturore, gjuhësore dhe fetare, mjedisin familjar dhe shoqëror, historikun mjekësor dhe nevojatë veçanta.

59 Raportet fillestare dhe ato shqyrtuese që rezultojnë duhet të përdoren si mjete thelbësore për planifikimin e vendimeve që nga momenti i pranimit të tyre nga autoritetet kompetente e më tej, me qëllim që, ndër të tjera, të shmangen ndërprerjet e padrejta dhe vendimet kontradiktore.

60 Ndryshimet e shpeshta në një ambient të kujdesit janë të dëmshme për zhvillimin dhe aftësinë e fëmijës për të formuar lidhje dhe duhet të shmangen. Vendosi afatshkurtra duhet të synojnë të bëjnë të mundur zgjidhjen e duhur të përhershme. Qëndrueshmëria për fëmijën duhet të sigurohet pa vonesë të panevojshme përmes ri-integrimit në familjen e tij fillestare ose të zgjeruar ose, nëse kjo nuk është e mundur, në një mjedis alternativ të qëndrueshëm familjar ose, kur paragrafi 21 më lart zbatohet, në kujdesin e qëndrueshëm dhe të përshtatshëm të banimit.

61 Planifikimi për sigurimin dhe qëndrueshmërinë e kujdesit duhet të bëhet që nga koha më e hershme e mundshme, në mënyrë ideale, përpara se fëmija të fillojë kujdesin, duke marrë parasysh avantazhet dhe disavantazhet e menjëhershme dhe afatgjata të secilit opsion të marrë në konsideratë, dhe duhet të përfshijë propozime afatshkurtra dhe afatgjata.

62 Planifikimi i sigurimit të kujdesit dhe i qëndrueshmërisë duhet të bazohet, veçanërisht, në natyrën dhe cilësinë e lidhjes së fëmijës në familjen e tij, aftësinë e familjes për të mbrojtur mirëqenien e fëmijës dhe zhvillimin harmonik, nevojën ose dëshirën e fëmijës për t'u ndjerë pjesë e një familje, dëshirën e fëmijës që mbetet brenda komunitetit dhe vendit të tij, prejardhjen kulturore, gjuhësore dhe fetare e fëmijës dhe marrëdhëniet e fëmijës me motrat dhe vëllezërit, me qëllim që të shmangen ndarja e tyre.

63 Plani duhet të tregojë qartë, ndër të tjera, qëllimet e vendosjes dhe masat për t'i arritur ato.

64 Fëmija dhe prindërit e tij ose kujdestarët ligjorë duhet të jenë plotësisht të informuar në lidhje me opsionet e përkujdesjes alternative në dispozicion, implikimet e secilit opsion dhe të drejtat dhe detyrimet e tyre në këtë çështje.

65 Përgatitja, zbatimi dhe vlerësimi i një mase mbrojtëse për një fëmijë duhet të bëhet, në masën më të madhe të mundshme, me pjesëmarrjen e prindërve të tij ose kujdestarëve ligjorë dhe kujdes-dhënësve tjerë të mundshëm, në lidhje me nevojat, bindjet dhe dëshirat e veçanta të tij. Me kërkesë të fëmijës, prindërve ose kujdestarëve ligjorë, persona të tjerë të rëndësishëm në jetën e fëmijës gjithashtu mund të këshillohen në çdo proces të vendimmarrjes, sipas gjykimit të autoritetit kompetent.

66 Shtetet duhet të sigurojnë që çdo fëmijë që është vendosur në përkujdesje alternative nga një gjykatë, ose një organ tjetër kompetent të konstituuar siç duhet, si dhe prindërit e tij ose të tjerët me përgjegjësi prindërore, u jepet mundësia që të bëjnë përfaqësime në lidhje me vendimin për vendosje para gjykatës, informohen për të drejtat e tyre për të bërë përfaqësime të tilla dhe ndihmohen për ta bërë këtë.

67 Shtetet duhet të sigurojnë të drejtën e çdo fëmije që është vendosur në përkujdesje të përkohshme për rishikim

të rregullt dhe të plotë - mundësisht të paktën çdo tre muaj - të përshtatshmërisë së kujdesit dhe trajtimit të tij, duke marrë parasysh, veçanërisht, zhvillimin e tij personal dhe çdo ndryshim të nevojave, zhvillimet në mjedisin e tij familjar, dhe përshtatshmërinë dhe domosdoshmërinë e vendosjes aktuale në këto rrethana. Rishikimi duhet të bëhet nga persona të kualifikuar dhe të autorizuar si duhet, dhe duhet të përfshijë plotësisht fëmijën dhe të gjithë personat përkatës në jetën e fëmijës.

lidhje me aftësitë profesionale, përzgjedhjen,

68 Fëmija duhet të jetë i përgatitur për të gjitha ndryshimet e kushteve të kujdesit që vijnë nga proceset e planifikimit dhe rishikimit.

VII. OFRIMI I PËRKUJDESJES ALTERNATIVE

A. POLITIKAT

69 Është përgjegjësi e shtetit ose nivelit të duhur të qeverisë të sigurojë zhvillimin dhe zbatimin e politikave të koordinuara në lidhje me kujdesin zyrtar dhe joformal për të gjithë fëmijët që janë pa përkujdesje prindërore. Këto politika duhet të bazohen në informacione të shëndosha dhe të dhëna statistikore. Ata duhet të përcaktojnë një proces për të përcaktuar se kush ka përgjegjësi për një fëmijë, duke marrë parasysh rolin e prindërve ose kujdestarëve kryesorë të fëmijës në mbrojtjen, kujdesin dhe zhvillimin e tij. Përgjegjësia supozuese, përveç nëse tregohet se është ndryshe, është tek prindërit e fëmijës ose kujdestarët kryesorë.

70 Të gjitha subjektet shtetërore të përfshira në referimin dhe ndihmën për fëmijët pa përkujdesje prindërore, në bashkëpunim me shoqërinë civile, duhet të miratojnë politika dhe procedura që favorizojnë shkëmbimin e informacionit dhe rrjetëzimin midis agjencive dhe individëve në mënyrë që të sigurojnë kujdes efektiv, kujdes përkatës dhe mbrojtje për këta fëmijë. Vendndodhja dhe/ose dizajni i agjencisë përgjegjëse për mbikëqyrjen e përkujdesjes alternative duhet të përcaktohet në mënyrë që të maksimizohet qasja e tij për ata që kërkojnë shërbimet e ofruara.

71 Vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet cilësisë së ofrimit të përkujdesjes alternative, si në kujdesin rezidencial ashtu edhe në atë familjar, veçanërisht në

trajnimin dhe mbikëqyrjen e kujdestarëve. Roli dhe funksionet e tyre duhet të përcaktohen dhe qartësohen qartë në lidhje me ato të prindërve ose kujdestarëve ligjorë të fëmijës.

72 Në secilin vend, autoritetet kompetente duhet të hartojnë një dokument që përcakton të drejtat e fëmijëve në përkujdesje alternative në përputhje me këto Udhëzime. Fëmijëve në përkujdesje alternative duhet t'u mundësohet të kuptojnë plotësisht rregullat, rregulloret dhe objektivat e kujdesit dhe të drejtat dhe detyrimet e tyre në to.

73 I gjithë ofrimi i kujdesit alternativ duhet të bazohet në një deklaratë të shkruar të qëllimeve dhe objektivave të ofruesit për ofrimin e shërbimit dhe natyrën e përgjegjësive të ofruesit ndaj fëmijës që pasqyrojnë standardet e përcaktuara nga Konventa për të Drejtat e Fëmijës, këto Udhëzime dhe ligji i zbatueshëm. Të gjithë ofruesit duhet të jenë të kualifikuar ose aprovuar siç duhet në përputhje me kërkesat ligjore për të ofruar shërbime të kujdesit alternativ.

74 Duhet të vendoset një kornizë rregullatore për të siguruar një proces standard për referimin ose pranimin e një fëmije në një mjedis tjetër të kujdesit.

75 Praktikrat kulturore dhe fetare në lidhje me sigurimin e përkujdesjes alternative, përfshirë ato që lidhen me perspektivat gjinore, duhet të respektohen dhe promovohen në atë masë sa mund të tregohet se janë në përputhje me të drejtat dhe interesat më të mira të fëmijëve. Procesi i marrjes në konsideratë nëse praktika të tilla duhet të promovohen duhet të kryhet në një mënyrë gjerësisht pjesëmarrëse, duke përfshirë udhëheqësit kulturorë dhe fetarë përkatës, profesionistët dhe ata që kujdesen për fëmijët pa kujdes prindëror, prindërit dhe palët e tjera të interesuara, si dhe vetë fëmijët.

1 Kujdesi joformal

76 Për të siguruar që kushtet e duhura të kujdesit janë përmbushur në kujdesin joformal të ofruar nga individë ose familje, shtetet duhet të njohin rolin e luajtur nga ky lloj i

kujdesit dhe të marrin masa adekuate për të mbështetur sigurimin e tij optimal mbi bazën e një vlerësimi ku mjedise të caktuara mund të kërkojnë ndihmë ose mbikëqyrje të veçantë.

77 Autoritetet kompetente duhet, kur të jetë e përshtatshme, të inkurajojnë kujdestarët joformal të njoftojnë aranzhimin e kujdesit dhe duhet të kërkojnë të sigurojnë qasjen e tyre në të gjitha shërbimet në dispozicion dhe përfitimet që mund t'i ndihmojnë ata në kryerjen e detyrës së tyre për t'u kujdesur dhe mbrojtur fëmijën.

78 Shteti duhet të njohë përgjegjësinë de fakto të kujdestarëve joformal për fëmijën.

79 Shtetet duhet të hartojnë masa të posaçme dhe të përshtatshme, të dizajnuara për të mbrojtur fëmijët në kujdesin joformal nga abuzimi, neglizhenca, puna e fëmijëve dhe të gjitha format e tjera të shfrytëzimit, me vëmendje të veçantë ndaj kujdesit joformal të ofruar nga jo të afërmit, ose nga të afërmit e panjohur më parë për fëmijët ose të jetuarit larg vendbanimit të zakonshëm të fëmijëve.

2. Kushtet e përgjithshme që vlejné për të gjitha format e marrëveshjeve formale të përkujdesjes alternative

80 Transferimi i një fëmije në përkujdesje alternative duhet të bëhet me ndjeshmëri maksimale dhe në mënyrë miqësore ndaj fëmijëve, në veçanti, duke përfshirë personel të trajnuar posaçërisht dhe, në parim, jo të uniformuar.

81 Kur një fëmijë vendoset në përkujdesje alternative, kontakti me familjen e tij, si dhe me persona të tjerë të afërt me të, siç janë miqtë, fqinjët dhe kujdestarët e mëparshëm, duhet të inkurajohen dhe lehtësohen, në përputhje me mbrojtjen e fëmijës dhe interesat më të mira. Fëmija duhet të ketë qasje në informacione mbi situatën e anëtarëve të familjes së tij në mungesë të kontaktit me ta.

82 Shtetet duhet t'i kushtojnë vëmendje të veçantë për të siguruar që fëmijët në përkujdesje alternative për shkak të burgosjes së prindërve ose shtrimit të zgjatur në spital kanë mundësinë për të mbajtur kontakte me prindërit e tyre dhe për të marrë çdo këshillim dhe mbështetje të nevojshme në lidhje me këtë.

83 Kujdestarët duhet të sigurojnë që fëmijët të marrin sasi të mjaftueshme të ushqimit të shëndetshëm dhe ushqyes, në përputhje me shprehitë ushqyese lokale dhe standardet përkatëse ushqyese, si dhe me besimet fetare të fëmijëve. Plotësimi i duhur ushqimor duhet gjithashtu të sigurohet kur është e nevojshme.

KUSHTET E PERGJITHSHME (I)

Udhëzimet trajtojnë kujdesin formal dhe joformal në mënyrë të veçantë duke përcaktuar pragje shumë të ndryshme të detyrimit. Kujdestarët joformal inkurajohen që të bëhen të vetëdijshëm me qëllim të sigurimit të qasjes në mbështetjen sociale në dispozicion, ndërsa kujdesi zyrtar duhet të plotësojë disa kushte të përgjithshme.

© R. Winkler

POLITIKAT NACIONALE A..

..përcakton dhe monitoron standardet e duhura për mjediset për të siguruar që mjedisi fizik të jetë i përshtatshëm për qëllime në lidhje me rregullat e shëndetit dhe sigurisë, duke siguruar kushte adekuate sanitare dhe higjienike që respektojnë të drejtën e fëmijës për privatësi?

..i detyron ofruesit e kujdesit formal të sigurojnë që kujdestarët janë profesionalisht të kualifikuar dhe të trajnuar siç duhet, për shembull, për të drejtat e fëmijëve dhe çështjet e zhvillimit të fëmijëve?

..garanton praktikat që sigurojnë kontakte të rregullta ndërmjet fëmijës të vendosur në përkujdesje alternative, prindërve të tij, anëtarëve të tjerë të familjes, miqve dhe komunitetit të tyre?

..parashikon nevojën për të sfiduar qëndrimet shoqërore dhe stigmatizimin e fëmijëve që vijnë nga ambientet e përkujdesjes alternative dhe posaçërisht ndalon diskriminimin, për shembull, në qasjen në arsim, kujdes shëndetësor dhe punësim?

..siguron që ofruesit e kujdesit dhe mjediset, të vendosin një ekuilibër të duhur ndërmjet nevojës për kujdes dhe mbrojtje dhe zhvillimit autonom të aftësive evolutive të fëmijës?

84 Kujdestarët duhet të promovojnë shëndetin e fëmijëve për të cilët ata janë përgjegjës dhe të marrin masa për të siguruar që kujdesi mjekësor, këshillimi dhe mbështetja të jenë në dispozicion ashtu siç kërkohet.

85 Fëmijët duhet të kenë qasje në arsimin zyrtar, joformal dhe profesional, në përputhje me të drejtat e tyre, në masën maksimale të mundshme në objektet arsimore në komunitetin lokal.

86 Kujdestarët duhet të sigurojnë që e drejta e çdo fëmije, përfshirë fëmijët me aftësi të kufizuara, që jetojnë me ose të prekur nga HIV/AIDS ose që kanë ndonjë nevojë tjetër të veçantë, të zhvillohet përmes lojërave dhe aktiviteteve të kohës së lirë, të respektohet dhe që të krijohen mundësi për aktivitete të tilla brenda dhe jashtë mjedisit të kujdesit. Kontakti me fëmijët dhe të tjerët në komunitetin lokal duhet të inkurajohet dhe lehtësohet.

87 Nevojat specifike të sigurisë, shëndetit, ushqimit, zhvillimit dhe nevojave të tjera të bebeve dhe fëmijëve të vegjël, përfshirë ata me nevoja të veçanta, duhet të trajtohen në të gjitha mjediset e kujdesit, përfshirë sigurimin e lidhjes së tyre të vazhdueshme me një kujdestar specifik.

88 Fëmijëve duhet t'u lejohen të plotësojnë nevojat e jetës së tyre fetare dhe shpirtërore, duke përfshirë vizitat nga një përfaqësues i kualifikuar i fesë së tyre, dhe të vendosin lirshëm nëse marrin pjesë ose jo në shërbime fetare, edukim fetar ose këshillim. Përkatesia fetare vetë fëmijës duhet të respektohet dhe asnjë fëmijë nuk duhet të inkurajohet ose të bindet të ndryshojë fenë ose besimin e tij gjatë një vendosjeje.

89 Të gjithë të rriturit përgjegjës për fëmijët duhet të respektojnë dhe promovojnë të drejtën e intimitetit, duke përfshirë lehtësirat e duhura për higjienë dhe nevoja sanitare, duke respektuar dallimet gjinore dhe bashkëveprimin, dhe hapësirën e përshtatshme, të sigurt dhe të pranueshme për pronat personale.

90 Kujdestarët duhet të kuptojnë rëndësinë e rolit të tyre në zhvillimin e marrëdhënieve pozitive, të sigurta dhe edukimit me fëmijët dhe duhet të jenë në gjendje ta bëjnë këtë.

91 Akomodimi në të gjitha mjediset alternative të kujdesit duhet të plotësojë kërkesat e shëndetit dhe sigurisë.

92 Shtetet duhet të sigurojnë përmes autoriteteve të tyre kompetente që akomodimi që u ofrohet fëmijëve në përkujdesje alternative dhe mbikëqyrja e tyre në vendosje të tilla,

t'i lejojnë ata të mbrohen në mënyrë efektive nga abuzimi. Vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet moshës, pjekurisë dhe shkallës së prekshmërisë së secilit fëmijë në përcaktimin e kushteve të tij të jetesës. Masat që synojnë mbrojtjen e fëmijëve në përkujdesje duhet të jenë në pajtim me ligjin dhe nuk duhet të përfshijnë kufizime të paarsyeshme për lirinë e tyre dhe sjelljen në krahasim me fëmijët e moshave të ngjashme në komunitetin e tyre.

93 Të gjitha mjediset epërkujdesjes alternative duhet të ofrojnë mbrojtje adekuatë për fëmijët nga rrëmbimi, trafikimi, shitja dhe të gjitha format e tjera të shfrytëzimit. Çdo kufizim pasues i lirisë dhe sjelljes së tyre, nuk duhet të jetë më shumë se sa janë rreptësisht të nevojshme për të siguruar mbrojtjen e tyre efektive nga veprime të tilla.

94 Të gjithë kujdestarët duhet të promovojnë dhe inkurajojnë fëmijët dhe të rinjtë të zhvillojnë dhe ushtrojnë zgjedhje të informuara, duke marrë parasysh rreziqet e pranueshme dhe moshën e fëmijës, dhe sipas kapaciteteve të tij evoluese.

95 Shtetet, agjencitë dhe objektet, shkollat dhe shërbimet e tjera të komunitetit duhet të marrin masa të përshtatshme për të siguruar që fëmijët në kujdes alternativ nuk stigmatizohen gjatë ose pas vendosjes së tyre. Kjo duhet të përfshijë përpjekje për të minimizuar identifikimin e fëmijëve siç janë kujdesur në një mjedis tjetër të kujdesit.

96 Të gjitha masat disiplinore dhe administrimi i sjelljes që përbëjnë tortura, trajtim mizor, çnjerëzor ose degradues, përfshirë mbylljen ose izolimin ose ndonjë formë tjetër të dhunës fizike ose psikologjike që ka të ngjarë të rrezikojë shëndetin fizik ose mendor të fëmijës, duhet të jenë rreptësisht të ndaluara në përputhje me ligjin ndërkombëtar për të drejtat e njeriut. Shtetet duhet të marrin të gjitha masat e nevojshme për të parandaluar praktikatat e tilla dhe të sigurojnë që ato janë të ndëshkueshme me ligj. Kufizimi i kontaktit me anëtarët e familjes së fëmijës dhe persona të tjerë me rëndësi të veçantë për fëmijën nuk duhet të përdoren kurrë si një sanksion.

97 Përdorimi i forcës dhe kufizimeve të çfarëdo natyre nuk duhet të autorizohet, përveç nëse është rreptësisht e nevojshme për mbrojtjen e integritetit fizik ose psikologjik të fëmijës ose të të tjerëve, në përputhje me ligjin dhe në mënyrë të arsyeshme dhe proporcionale dhe me respektimin e të drejtave themelore të fëmijës. Kufizimi me anë të ilaçeve dhe medikamenteve duhet të bazohet

KUSHTET E PËRGJITHSHME (II)

POLITIKA NACIONALE A..

..ndalon dhe sanksionon të gjitha format e dhunës ndaj fëmijëve në përkujdesje alternative, dhe a i obligon ofruesit e kujdesit që të sigurojnë trajnime dhe ndërgjegjësim përkatës për kujdestarët?

..i detyron ofruesit e kujdesit që të sigurojnë që janë vendosur procedurat për të regjistruar dhe reaguar ndaj incidenteve të dhunës ndaj fëmijëve në përkujdesje alternative, dhe të sigurojnë përgjegjshmëri?

..kërkon nga ofruesit e kujdesit që të sigurohen që kujdestarët janë të trajnuar në teknika jo-të dhunshme të dekurajimit dhe përdorimin e duhur të kufizimit fizik kur është e nevojshme?

..i theksojnë ato detyrimet për të regjistruar incidente të përmbajtjes fizike dhe nevojën që ofruesit e kujdesit të përgjigjen në mënyrë të duhur dhe të monitorojnë incidentet tilla?

..krijon një kornizë rregullatore që sigurojnë procedura të hapura dhe të paanshme të ankesave dhe mbikëqyrje të pavarur të një sistemi të tillë?

..siguron që ofruesit e përkujdesjes të lehtësojnë çdo fëmijë që ndjek një ankesë, për shembull, me mbështetjen e një "personi të besimit" gjatë gjithë procesit?

në nevojat terapeutike dhe nuk duhet të përdoret asnjëherë pa vlerësim dhe recetë nga një specialist.

98 Fëmijëve në përkujdesje duhet t'u ofrohet qasje te një person i besuar në të cilin ata mund të besojnë me besueshmëri të plotë. Ky person duhet të caktohet nga autoriteti kompetent me pajtimin e fëmijës përkatës. Fëmija duhet të informohet se standardet ligjore ose etike mund të kërkojnë prishjen e konfidencialitetit në rrethana të caktuara.

99 Fëmijët në përkujdesje duhet të kenë qasje në një mekanizëm të njohur, efektiv dhe të paanshëm me anë të të cilit ata mund t'i paraqesin ankesat ose shqetësimet në lidhje me trajtimin e tyre ose kushtet e vendosjes. Mekanizmat e tillë duhet të përfshijnë konsultime fillestare, reagime, zbatim dhe konsultime të mëtejshme. Të rinjtë me përvojë të mëparshme të kujdesit duhet të përfshihen në këtë proces, duke iu kushtuar rëndësinë e duhur mendimeve të tyre. Ky proces duhet të zhvillohet nga persona kompetent të trajnuar për të punuar me fëmijë dhe të rinj.

100 Për të promovuar ndjenjën e vetë-identitetit të fëmijës, një libër me histori jete që përfshin informacionin e duhur, fotografitë, objektet personale dhe momentet në lidhje me secilin hap të jetës së fëmijës duhet të mirëmbahet me pjesëmarrjen e fëmijës dhe t'i vihet në dispozicion të fëmijës gjatë gjithë jetës së tij.

B. PËRGJEGJËSIA LIGJORE PËR FËMIJËN

101 Në situata kur prindërit e fëmijës mungojnë ose nuk janë në gjendje të marrin vendime të përditshme në interesin më të mirë të fëmijës, dhe vendosja e fëmijës në përkujdesje alternative është urdhëruar ose autorizuar nga një organ kompetent administrativ ose autoritet gjyqësor, një individ ose një subjekti të caktuar duhet t'i jepet e drejta dhe përgjegjësia ligjore për të marrë vendime të tilla në vend të prindërve, në konsultim të plotë me fëmijën. Shtetet duhet të sigurojnë që ekziston një mekanizëm për përcaktimin e një individ ose subjekti të tillë.

102 Një përgjegjësi e tillë ligjore duhet t'i atribuohet autoriteteve kompetente dhe të mbikëqyret drejtpërdrejt

prej tyre ose përmes enteve të akredituara zyrtarisht, përfshirë organizatat joqeveritare. Përgjegjësia për veprimet e individit ose subjekti në fjalë duhet të varet nga organi përcaktues.

103 Personat që ushtrojnë një përgjegjësi të tillë ligjore duhet të jenë individë me reputacion me njohuri përkatëse për çështjet e fëmijëve, që kanë aftësi për të punuar drejtpërdrejt me fëmijët dhe që kuptojnë çdo nevojë të veçantë dhe kulturore të fëmijëve për t'u besuar atyre. Ata duhet të marrin trajnim të duhur dhe mbështetje profesionale në këtë drejtim. Ata duhet të jenë në gjendje të marrin vendime të pavarura dhe të paanshme që janë në interesin më të mirë të fëmijëve përkatës dhe që promovojnë dhe mbrojnë mirëqenien e secilit fëmijë.

104 Roli dhe përgjegjësitë specifike të personit ose subjektit të caktuar duhet të përfshijnë.

- (a) Sigurimi se të drejtat e fëmijës mbrohen dhe, veçanërisht, që fëmija ka kujdes të duhur, akomodim, ofrim të kujdesit shëndetësor, mundësi të zhvillimit, mbështetje psikosociale, arsim dhe mbështetje gjuhësore.
- (b) Sigurimi që fëmija të ketë qasje në përfaqësim ligjor dhe ndonjë formë tjetër, kur është e nevojshme, të konsultohet me fëmijën në mënyrë që pikëpamjet e fëmijës të merren parasysh nga autoritetet vendimmarrëse, dhe duke këshilluar dhe mbajtur fëmijën e informuar për të drejtat e tij;
- (c) Kontributi në identifikimin e një zgjidhje të qëndrueshme në interesin më të mirë të fëmijës;
- (d) Sigurimi i një lidhje ndërmjet fëmijës dhe organizatave të ndryshme që mund t'i ofrojnë shërbime fëmijës;
- (e) Asistimi i fëmijës në gjurmimin familjar;
- (f) Për të siguruar nëse riatdhesimi ose ribashkimi familjar është realizuar, bërë në interesin më të mirë të fëmijës;
- (g) Për të ndihmuar fëmijën të mbajë kontakte me familjen e tij, kur është e përshtatshme.

1 Agjencitë dhe vendet përgjegjëse për kujdesin formal

105 Legjislacioni duhet të përcaktojë që të gjitha agjencitë dhe mjediset duhet të jenë të regjistruara dhe të autorizuar për të vepruar nga shërbimet e mirëqenies sociale ose një autoritet tjetër kompetent dhe se mosrespektimi i këtij legjislacioni përbën një veprë të dënueshme me ligj. Autorizimi duhet të aprovohet dhe të rishikohen

rregullisht nga autoritetet kompetente në bazë të kriterëve standarde që mbulojnë, së paku, objektivat e agjencisë ose institucionit, funksionimi, rekrutimi dhe kualifikimi e stafit, kushtet e kujdesit dhe burimet financiare dhe menaxhimi.

106 Të gjitha agjencitë dhe mjediset duhet të kenë deklarata të shkruara të politikave dhe praktikave, në përputhje me këto Udhëzime, duke përcaktuar qartë qëllimet, politikat, metodat dhe standardet e tyre të përdorura për rekrutimin, monitorimin, mbikëqyrjen dhe vlerësimin e kujdestarëve të kualifikuar dhe të përshtatshëm për të siguruar që ato synime janë përmbushur.

107 Të gjitha agjencitë dhe mjediset duhet të hartojnë një kod mirësjellje të stafit, në përputhje me këto Udhëzime, që përcakton rolin e secilit profesionist dhe të kujdestarëve në veçanti dhe përfshin procedura të qarta raportimi mbi pretendimet e sjelljes së keqe nga ndonjë anëtar i ekipit.

108 Format e sigurimit të kujdesit financiar nuk duhet të jenë asnjëherë të tilla që të inkurajojnë vendosjen e panevojshme të një fëmije ose qëndrimin e zgjatur në aranzhime të kujdesit të organizuara ose të siguruara nga një agjenci ose institucion.

109 Duhet të ruhen të dhëna gjithëpërfshirëse dhe të përditësuara në lidhje me administrimin e shërbimeve alternative të kujdesit, përfshirë skedarët e detajuar për të gjithë fëmijët në kujdesin e tyre, stafin e punësuar dhe transaksionet financiare.

110 Të dhënat për fëmijët në përkujdesje duhet të jenë të plota, të përditësuara, konfidenciale dhe të sigurta, dhe duhet të përfshijnë informacionin për pranimin dhe largimin e tyre dhe formën, përmbajtjen dhe detajet e vendosjes së kujdesit për secilin fëmijë, së bashku me çdo dokument identiteti të përshtatshëm dhe informacione të tjera personale. Informacioni mbi familjen e fëmijës duhet të përfshihet në dosjen e fëmijës, si dhe në raportet bazuar në vlerësime të rregullta. Kjo dosje duhet përcjellë fëmijën gjatë gjithë periudhës së kujdesit alternativ dhe të konsultohet nga profesionistë të autorizuar përgjegjës për kujdesin e tij aktual.

111 Të dhënat e mësipërme mund të vihen në dispozicion të fëmijës, si dhe të prindërve ose kujdestarëve, brenda kufijve të së drejtës së fëmijës për intimitet dhe konfidencialitet, sipas rastit. Këshillimi i duhur duhet të ofrohet para, gjatë dhe pas konsultimit të të dhënave.

AGJENCITË, MJEDISËT & KUJDESTARËT

Udhëzimet përshkruajnë një kornizë rregulatore që thekson përgjegjësinë e shtetit për autorizimin, monitorimin dhe përgjegjshmërinë e ofruesve të kujdesit, institucionet e kujdesit dhe kujdestarët individualë.

© R. Feischandert

POLITIKA NACIONALE A..

..siguron autorizimin e agjencive dhe lehtësirave të ofrimit të kujdesit, përfshirë kërkesën për të paraqitur politikat për rekrutimin, sjelljen dhe monitorimin e stafit, standardet e kujdesit të ofruar dhe procedurat për të raportuar sjelljet e këqija?

..i detyron ofruesit e kujdesit që të sigurojnë mbajtjen e regjistrave të përditësuara, konfidencialitetin e atyre regjistrave, dhe gjithashtu për të lehtësuar qasjen në ato regjistra nga fëmijët, nëse kërkohet?

..vendos standarde minimale të punësimit për të siguruar kushte të përshtatshme pune, shpërblym adekuat dhe në këtë mënyrë motivimin dhe mbajtjen e kujdestarëve dhe stafit tjetër?

..vendos kriteret për të siguruar që ofruesit e kujdesit të ruajnë standardet e kujdesit përmes zhvillimit personal të kujdestarëve dhe trajnimeve për çështjet përkatëse, për shembull, legjislacionin për mbrojtjen e fëmijëve, të drejtat e fëmijëve, përdorimin e duhur të kufizimit, çështjet e zhvillimit të fëmijëve dhe fëmijët me nevojë të veçanta?

GAMA E OPSIONEVE TË KUJDESIT

Respektimi i parimeve të domosdoshmërisë dhe përshtatshmërisë dhe kërkesës për vendimmarrje rast pas rasti çon në diskutimin e nevojës për një sërë opsionesh të kujdesit alternativ për të siguruar fleksibilitetin e kërkuar për të reaguar.

POLITIKA NACIONALE A..

..vendos një agjendë proaktive për të zhvilluar, inkurajuar dhe mbështetur rritjen e disponueshmërisë dhe përdorimit të kujdesit dhe formave të tjera të kujdesit të bazuar në familje?

..siguron që zhvillimi i sistemit të kujdesit është adekuat për nevojat e komuniteteve dhe rrjedhimisht edhe i bazuar në komunitet?

..lejon konsultime përkatëse dhe origjinale me kujdestarët dhe organizatat e kujdesit për të informuar dhe ndikuar politikën përkatëse?

..siguron që objektet e kujdesit rezidencial të ofrojnë kujdes të individualizuar, në grupe të vogla, me staf të mjaftueshëm dhe të kualifikuar për të ofruar standarde të përshtatshme të kujdesit?

..ofron masa mbrojtëse përkatëse për të siguruar që kujdesi rezidencial përdoret vetëm kur është e përshtatshme dhe se kërkesa aktive e pranimeve nga ofruesit e kujdesit, për shembull, për të siguruar financim, është e ndaluar?

112 Të gjitha shërbimet epërkujdesjes alternative duhet të kenë një politikë të qartë për ruajtjen e konfidencialitetit të informacionit që i përket secilit fëmijë, për të cilin të gjithë kujdestarët janë të vetëdijshëm dhe u përmbahen.

113 Si çështje e praktikës së mirë, të gjitha agjencitë dhe institutet duhet të sigurojnë sistematikisht që, para punësimit, kujdestarët dhe stafi tjetër në kontakt të drejtpërdrejtë me fëmijët t'i nënshtrohen një vlerësimi të duhur dhe gjithëpërfshirës të përshtatshmërisë së tyre për të punuar me fëmijë.

114 Kushtet e punës, përfshirë edhe pagesën, për kujdestarët e punësuar nga agjencitë dhe mjediset, duhet të jenë të tilla që të maksimizojnë motivimin, kënaqësinë e punës dhe vazhdimësinë, dhe rrjedhimisht gatishmërinë e tyre për të përmbushur rolin e tyre në mënyrën më të përshtatshme dhe efektive.

115 Trajnimi duhet t'u ofrohet të gjithë kujdestarëve për të drejtat e fëmijëve pa përkujdesje prindërore dhe për cenueshmërinë specifike të fëmijëve, në situata veçanërisht të vështira, siç janë vendosjet urgjente ose vendet jashtë zonës së tyre të banimit të zakonshëm. Sensibilizimi kulturor, social, gjinor dhe fetar gjithashtu duhet të sigurohet. Shtetet gjithashtu duhet të sigurojnë burime dhe kanale të përshtatshme për njohjen e këtyre profesionistëve në mënyrë që të favorizojnë zbatimin e këtyre dispozitave.

116 Trajnimi për të trajtuar në mënyrë të duhur sjelljen sfiduese, përfshirë teknikat e zgjidhjes së konflikteve dhe mjetet për të parandaluar veprimet e dëmimit ose të vetë-dëmimit, duhet të ofrohet për të gjithë personelin e kujdesit të punësuar nga agjencitë dhe institucionet.

117 Agjencitë dhe objektet duhet të sigurojnë që, kur është e përshtatshme, kujdestarët janë të përgatitur t'u përgjigjen fëmijëve me nevoja të veçanta, veçanërisht atyre që jetojnë me HIV/AIDS ose sëmundje të tjera kronike fizike ose mendore, dhe fëmijët me aftësi të kufizuara fizike ose mendore.

2 Kujdestaria

18 Autoriteti ose agjencia kompetente duhet të krijojë një sistem dhe të trajtojë personelin përkatës, të vlerësojë dhe përshtat me nevojat e fëmijës me aftësitë dhe burimet e kujdestarëve të mundshëm dhe të përgatisë të gjithë të gjitha palët për vendosjen.

119 Në secilin lokalitet duhet të identifikohet një grup i kujdestarëve të akredituar, të cilët mund t'u ofrojnë fëmijëve kujdes dhe mbrojtje duke mbajtur lidhje me familjen, komunitetin dhe grupin kulturor.

120 Shërbime speciale të përgatitjes, mbështetjes dhe këshillimit për kujdestarët duhet të zhvillohen dhe të vihen në dispozicion të kujdestarëve në intervale të rregullta, para, gjatë dhe pas vendosjes.

121 Kujdestarët duhet të kenë, brenda agjencive për kujdestari dhe sistemeve të tjera të përfshira me fëmijë pa përkujdesje prindërore, mundësinë për të dëgjuar zërin e tyre dhe të ndikojnë në politikë.

122 Inkurajim duhet t'i jepet krijimit të shoqatave të kujdestarëve për ofrim kujdesi që mund të ofrojnë mbështetje të rëndësishme reciproke dhe të kontribuojnë në praktikë dhe zhvillim të politikave.

C. Kujdesi rezidencial

123 Mjediset që ofrojnë kujdes rezidencial duhet të jenë të vogla dhe të jenë të organizuara rreth të drejtave dhe nevojave të fëmijës, në një mjedis sa më të afërt me një situatë familjare ose grupi të vogël. Objektivi i tyre duhet të jetë në përgjithësi të sigurojnë kujdes të përkohshëm dhe të kontribuojnë në mënyrë aktive në ri-integrimin e fëmijës në familjen e tij, nëse kjo nuk është e mundur, të sigurojnë kujdesin e tij të qëndrueshëm në një mjedis alternativ familjar, përfshirë këtu përmes birësimit ose kafalas së ligjit islam, kur është e përshtatshme.

124 Duhet të merren masa në mënyrë që, kur është e nevojshme dhe e përshtatshme, një fëmijë që ka nevojë vetëm për mbrojtje dhe kujdes alternativ të mund të strehohet veçmas nga fëmijët që i nënshtrohen sistemit të drejtësisë penale.

125 Autoriteti kompetent nacional ose lokal duhet të krijojë procedura rigorozë të shqyrtimit për të siguruar që janë bërë vetëm pranimet e duhura në këto mjedise.

126 Shtetet duhet të sigurojnë që ka kujdestarë të mjaftueshëm në mjediset e kujdesit rezidencial për të lejuar vëmendje të individualizuar dhe t'i japin fëmijës, kur është e përshtatshme, mundësinë e lidhjes me një kujdestar specifik. Kujdestarët gjithashtu duhet të vendosen brenda kujdesit në mënyrë të tillë, që të

zbatojnë në mënyrë efektive qëllimet dhe objektivat e tij dhe të sigurojnë mbrojtjen e fëmijëve.

127 Ligjet, politikat dhe rregulloret duhet të ndalojnë rekrutimin dhe kërkimin e fëmijëve për t'u vendosur në kujdesin rezidencial nga agjencitë, mjediset ose individët.

D. Inspektimi dhe monitorimi

128 Agjencitë, mjediset dhe profesionistët e përfshirë në ofrimin e kujdesit duhet të jenë përgjegjës para një autoriteti publik specifik, i cili duhet të sigurojë, ndër të tjera, inspektime të shpeshta që përfshijnë vizita të planifikuara dhe të pa njoftuara, duke përfshirë diskutimin dhe vëzhgimin e stafit dhe fëmijëve.

129 Për aq sa është e mundur dhe e përshtatshme, funksionet e inspektimit duhet të përfshijnë një komponent të trajnimit dhe ngritjen e kapaciteteve për ofruesit e kujdesit.

130 Shtetet duhet të inkurajohen të sigurojnë krijimin e një mekanizmi të pavarur monitorimi, duke marrë parasysh parimet që lidhen me statusin e institucioneve nacionale për promovimin dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut (Parimet e Parisit). Mekanizmi i monitorimit duhet të jetë lehtësisht i arritshëm për fëmijët, prindërit dhe ata që janë përgjegjës për fëmijët pa kujdes prindëror. Funksionet e mekanizmit të monitorimit duhet të përfshijnë:

- (a) Konsultimin në kushte të intimitetit me fëmijët në të gjitha format e përkujdesjes alternative, duke vizituar mjediset e kujdesit në të cilat ata jetojnë dhe duke ndërmarrë hetime për çdo situatë të pretenduar të shkeljes së të drejtave të fëmijëve në ato ambiente, pas ankesës ose me iniciativën e saj.
- (b) Rekomandime politike përkatëse për autoritetet e duhura me qëllim të përmirësimit të trajtimit të fëmijëve të privuar nga kujdesi prindëror dhe sigurimin se është në përputhje me mbizotërimin e gjetjeve të kërkimit mbi mbrojtjen e fëmijëve, shëndetin, zhvillimin dhe kujdesin.
- (c) Kontributin në mënyrë të pavarur në procesin e raportimit sipas Konventës për të Drejtat e Fëmijës, përfshirë raportet periodike të palës shtetërore për Komisionin për të Drejtat e Fëmijëve në lidhje me zbatimin e këtyre Udhëzimeve.

PREGADITJA & MBËSHTETJA PËR JETËN PAS DALJES NGA KUJDESI

Duke njohur shumë nga sfidat me të cilat përballen të rinjtë që largohen nga kujdesi, Udhëzimet ofrojnë një kornizë mbështetëse për përgatitjen e largimit nga kujdesi me mbështetje të vazhdueshme për kohën pas kujdesit.

POLITIKA NACIONALE A...

..parashikon nevojën për një planifikim të duhur për largimin nga kujdesi, i zhvilluar në konsultim me fëmijën?

..i obligon ofruesit e kujdesit që të sigurojnë që fëmijët që përgatiten të largohen nga kujdesi të kenë qasje në arsimin përkatës zyrtar dhe profesional, trajnim për aftësi jetësore dhe mundësi të tjera në përputhje me aspiratat e tyre për një të ardhme të pavarur?

..siguron shpërndarjen e burimeve specifike, për shembull, një person i përkushtuar mbështetës për të udhëhequr dhe këshilluar fëmijët gjatë përgatitjes dhe kohës pas largimit nga kujdesi?

..mbështet nevojën e kushteve përkujdesjes alternative për të zbatuar politikën e "dyerve të hapura" në lidhje me të larguarit nga kujdesi, d.m.th. ata mund të kthehen për të vizituar dhe të mbajnë kontakte me ish-kujdestarët e tyre si një burim i mbështetjes së mëtejshme?

E. Mbështetja pas kujdesit

131 Agjencitë dhe mjediset duhet të kenë një politikë të qartë dhe duhet të kryejnë procedura të dakorduara në lidhje me përfundimin e planifikuar dhe të paplanifikuar të punës së tyre me fëmijët për të siguruar kujdesin përkatës dhe/ose vijimin e duhur. Gjatë gjithë periudhës së përkujdesjes, ata duhet të synojnë në mënyrë sistematike përgatitjen e fëmijëve për të fituar vetëbesim dhe për t'u integruar plotësisht në komunitet, veçanërisht përmes përvetësimit të aftësive shoqërore dhe të jetës, të cilat nxiten nga pjesëmarrja në jetën e komunitetit lokal

132 Procesi i kalimit nga kujdesi në periudhën pas kujdesit duhet të marrë parasysh gjininë, moshën, pjekurinë dhe rrethanat e veçanta të fëmijëve dhe të përfshijë këshillime dhe mbështetje, veçanërisht për të shmangur shfrytëzimin. Fëmijët që largohen nga kujdesi duhet të inkurajohen të marrin pjesë në planifikimin e jetës pas kujdesit. Fëmijët me nevoja të veçanta, të tilla si aftësi të kufizuara, duhet të përfitojnë nga një sistem përkatës mbështetës, duke siguruar, ndër të tjera, shmangien e institucionalizimit të panevojshëm. Si sektori publik ashtu edhe ai privat duhet të inkurajohen, përfshirë përmes stimulimeve, të punësojnë fëmijë nga shërbime të ndryshme të kujdesit, veçanërisht fëmijë me nevoja të veçanta.

133 Përpjekje të veçanta duhet të bëhen për t'i caktuar secilit fëmijë, kur është e mundur, një person të specializuar që mund të lehtësojë pavarësinë e tij kur të largohet nga kujdesi.

134 Periudha pas kujdesit duhet të përgatitet sa më shpejt që të jetë e mundur gjatë kohës në vendosje dhe, në çdo rast, shumë përpara se fëmija të largohet nga kujdesi.

135 Mundësitë e vazhdueshme arsimore dhe profesionale duhet të jepen si pjesë e edukimit të trajnimit për aftësim për jetë për të rinjtë që lënë kujdesin, në mënyrë që t'i ndihmojnë ata të bëhen të pavarur financiarisht dhe të gjenerojnë të ardhurat e tyre.

136 Qasja në shërbime sociale, ligjore dhe shëndetësore, së bashku me mbështetjen e duhur financiare, gjithashtu duhet t'u ofrohet të rinjve që largohen nga kujdesi dhe gjatë periudhës pas kujdesit.

VIII. OFRIMI I KUJDESIT PËR FËMIJËT JASHTË VENDBANIMIT TË TYRE TË ZAKONSHËM

A. VENDOSJA E NJË FËMIJE PËR KUJDES JASHTË VENDIT

137 Udhëzimet e tanishme duhet të zbatohen për të gjitha subjektet publike dhe private dhe të gjithë personat e përfshirë në marrëveshje që një fëmijë të dërgohet për kujdes në një vend tjetër nga vendi i tij i vendbanimit të zakonshëm, qoftë për trajtim mjekësor, pritje të përkohshme, përkujdesje ose ndonjë arsye tjetër.

138 Shtetet përkatëse duhet të sigurojnë që një organ i caktuar të ketë përgjegjësi për përcaktimin e standardeve specifike që duhet të përmbushen, në veçanti, me kriteret për zgjedhjen e kujdestarëve në vendin pritës dhe cilësinë e kujdesit dhe përcjelljes, si dhe për mbikëqyrjen dhe monitorimin e operacionit të skemave të tilla.

139 Për të siguruar bashkëpunimin e duhur ndërkombëtar dhe mbrojtjen e fëmijëve në situata të tilla, shtetet inkurajohen të ratifikojnë ose aderojnë në Konventën e Hagës për juridiksionin, ligjin në fuqi, njohjen, zbatimin dhe BASHKËPUNIMIN në lidhje me përgjegjësinë e prindërve dhe masat për mbrojtjen e fëmijëve, të 19 tetorit 1996.

B. SIGURIMI I KUJDESIT PËR NJË FËMIJË TASHMË JASHTË VENDIT

140 Udhëzimet e tanishme, si dhe dispozitat e tjera ndërkombëtare përkatëse, duhet të zbatohen për të gjitha subjektet publike dhe private dhe të gjithë personat e përfshirë në marrëveshjet për një fëmijë që ka nevojë për përkujdesje, derisa ndodhet në një vend tjetër nga vendi i tij i vendbanimit të zakonshëm, për çfarëdo arsye.

141 Fëmijët e pashoqëruar ose të ndarë tashmë jashtë vendit, në parim duhet të gëzojnë të njëjtin nivel mbrojtjeje dhe kujdesi si fëmijët vendas në vendin përkatës.

FËMIJËT JASHTË VENDIT

Udhëzimet theksojnë që fëmijët jashtë vendit të tyre të banimit të zakonshëm duhet të përfitojnë nga të njëjtat nivele të kujdesit dhe mbrojtjes si shtetasit e vendit pranues.

© C. Martinelli

POLITIKAT NACIONALE A..

..siguron që zyrtarët e doganës dhe të imigracionit janë trajnuar në mënyrë të duhur për t'u përgjigjur kërkesave të fëmijëve jashtë vendit me ndjeshmërinë e nevojshme?

..parashikon referime sistematike ndërmjet agjencive dhe departamenteve relevante dhe përkatëse, të tilla si emigracioni, puna sociale dhe policia?

..parashikon emërimin e një të rrituri ose agjencie përgjegjëse për të përfaqësuar dhe mbështetur një fëmijë përmes proceseve të vendimmarrjes në lidhje me kujdesin dhe/ose imigracionin?

..përpiqet të sigurojë që opsionet e përkujdesjes alternative për fëmijët jashtë vendit janë të përshatshëm për përkatësinë etnike, kulturore dhe fetare të fëmijës?

..siguron, përmes kanaleve diplomatike ose të tjera hetimore, që vlerësimi i duhur i rrezikut të bëhet para kthimit të ndonjë fëmije në vendin e origjinës, ose ribashkimit me familjen?

..siguron masa mbrojtëse të mjaftueshme për të siguruar se shtetimi i përpjekjeve për ribashkimin e fëmijës me prindërit, familjen e zgjeruar ose kujdestarët e tjerë të zakonshëm, përpara zgjidhjeve të tjera të përhershme, siç janë adoptimi, po zbatohen?

142 Në përcaktimin e ofrimit të duhur të kujdesit, shumëllojshmëria dhe pabarazia e fëmijëve të pashoqëruar ose të ndarë (siç janë prejardhja etnike dhe migruese ose shumëllojshmëria kulturore dhe fetare) duhet të merren në konsideratë rast pas rasti.

143 Fëmijët e pashoqëruar ose të ndarë, përfshirë ata që arrijnë në mënyrë të parregullt në një vend, nuk duhet, në parim, të privohen nga liria vetëm për shkeljen e ndonjë ligji që rregullon hyrjen dhe qëndrimin brenda territorit.

144 Fëmijët viktimë të trafikimit as nuk duhet të mbahen në mbajtje policore as nuk u nënshtrohen ndëshkimeve për përfshirjen e tyre nën detyrim në veprimtari të paligjshme.

145 Sapo të identifikohet një fëmijë i pashoqëruar, shtetet inkurajohen fuqimisht që të emërojnë kujdestar ose, kur është e nevojshme, përfaqësues nga një organizatë përgjegjëse për kujdesin dhe mirëqenien e tij saj për të shoqëruar fëmijën gjatë gjithë procesit të përcaktimit të statusit dhe vendimmarrjes.

146 Sapo të merret në kujdes një fëmijë i pashoqëruar ose i ndarë, të gjitha përpjekjet e arsyeshme duhet të bëhen për të gjurmuar familjen e tij dhe të rivendosin lidhjet familjare, kur kjo është në interesin më të mirë të fëmijës dhe nuk do të rrezikonte ata që janë të përfshirë.

147 Në mënyrë që të ndihmojnë në planifikimin e së ardhmes së një fëmije të pashoqëruar ose të ndarë në një mënyrë që mbron më së miri të drejtat e tij, autoritetet përkatëse shtetërore dhe ato të shërbimit shoqëror duhet të bëjnë të gjitha përpjekjet e arsyeshme për të siguruar dokumentacionin dhe informacionin në mënyrë që të bëjnë një vlerësim të rrezikut të fëmijës dhe kushteve sociale dhe familjare në vendin e tij të vendbanimit.

148 Fëmijët e pashoqëruar ose të ndarë nuk duhet të kthehen në vendin e tyre të banimit të zakonshëm:

- (a) Nëse, pas vlerësimit të rrezikut dhe sigurisë, ka arsye për të besuar se siguria dhe mbrojtja e fëmijës janë në rrezik;
- (b) Përveç nëse, para kthimit, një kujdestar i përshtatshëm, si prindi, një i afërm tjetër, një kujdestar tjetër për të rritur, një agjenci qeveritare ose një agjenci ose institucion i autorizuar në vendin e origjinës, është pajtuar dhe është në gjendje

të marrë përgjegjësinë për fëmijën dhe t'i sigurojë atij kujdesin dhe mbrojtjen e duhur;

- (c) Nëse, për arsye të tjera, nuk është në interesin më të mirë të fëmijës, sipas vlerësimit të autoriteteve kompetente.

149 Duke pasur parasysh qëllimet e mësipërme, bashkëpunimi ndërmjet shteteve, rajoneve, autoriteteve lokale dhe shoqatave të shoqërisë civile duhet të promovohet, forcohet dhe zhvillohet.

150 Përfshirja efektive e shërbimeve konsullore ose, në mungesë të kësaj, përfaqësuesit ligjorë të vendit të origjinës duhet të parashikohen, kur kjo është në interesin më të mirë të fëmijës dhe nuk do të rrezikojë fëmijën ose familjen e tij.

151 Ata që janë përgjegjës për mirëqenien e një fëmije të pashoqëruar ose të ndarë duhet të ndihmojnë në komunikimin e rregullt ndërmjet fëmijës dhe familjes së tij, përveç rasteve kur kjo është kundër dëshirave të fëmijës ose nuk është shprehimisht në interesin e tij më të mirë.

152 Vendosi me qëllim adoptimin ose kafalan e ligjit islam nuk duhet të konsiderohet si një mundësi fillestare e përshtatshme për një fëmijë të pashoqëruar ose të ndarë. Shtetet inkurajohen të marrin në konsideratë këtë mundësi vetëm pasi përpjekjet për të përcaktuar vendndodhjen e prindërve të tij, familjes së gjerë ose kujdestarëve të zakonshëm janë shterur.

IX. KUJDESI NË SITUATA EMERGJENTE

A. AZBATIMI I UDHËZIMEVE

153 Këto udhëzime duhet të vazhdojnë të zbatohen në situata emergjente që vijnë nga katastrofa natyrore dhe të krijuara nga njeriu, përfshirë konfliktete armatosura ndërkombëtare dhe jo ndërnacionale, si dhe okupimin e huaj. Individët dhe organizatat që dëshirojnë të punojnë në emër të fëmijëve pa kujdes prindëror në situata emergjente inkurajohen fuqimisht të veprojnë në përputhje me këto Udhëzime.

154 Në rrethana të tilla, shteti ose autoritetet de fakto në rajonin në fjalë, bashkësia ndërkombëtare dhe të gjitha agjencitë lokale, kombëtare, të huaja dhe ndërkombëtare që ofrojnë ose synojnë të ofrojnë shërbime të përqendruara për fëmijët duhet të kenë vëmendje të veçantë:

- (a) Për të siguruar që të gjitha subjektet dhe personat e përfshirë në reagimin ndaj fëmijëve të pashoqëruar ose të ndarë, janë me përvojë, trajnim, shkathtësi dhe të pajisur sa duhet për ta bërë këtë në një mënyrë të përshtatshme;
- (b) Për të zhvilluar, sipas nevojës, përkujdesje të përkohshme dhe afatgjatë të bazuar në familje;
- (c) Për përdor kujdesin rezidencial vetëm si masë e përkohshme derisa të mund të zhvillohet kujdesi i bazuar në familje;
- (d) Për të ndaluar krijimin e institucioneve të reja të banimit të strukturuar për të siguruar njëkohësisht grupe të mëdha të fëmijëve mbi baza të përhershme ose afatgjata;
- (e) Për të parandaluar zhvendosjen ndërkufitare të fëmijëve, përveç në rrethanat e përshkruara në paragrafin 160 më poshtë;
- (f) Për të bërë të detyrueshëm bashkëpunimi me gjurmimin familjar dhe përpjekjet për ri-integrim.

Parandalimi i ndarjes

155 Organizatat dhe autoritetet duhet të bëjnë çdo përpjekje për të parandaluar ndarjen e fëmijëve nga prindërit e tyre ose kujdestarët parësor, përveç nëse interesat më të mira të fëmijës e kërkojnë këtë, dhe të sigurojnë që veprimet e tyre nuk inkurajojnë pa dashje ndarjen e familjes duke siguruar shërbime dhe përfitime më shumë për fëmijët sesa për familjet.

156 Ndarja e filluar nga prindërit e fëmijës ose kujdestarët e tjerë parësor duhet të parandalohet duke:

- (a) Siguruar që të gjitha familjet të kenë qasje në ushqime themelore dhe furnizime mjekësore dhe shërbime të tjera, përfshirë arsimin;
- (b) Kufizuar zhvillimin e opsioneve të kujdesit rezidencial dhe kufizimin e përdorimit të tyre në ato situata kur është absolutisht e nevojshme.

ARRANZHIMET E KUJDESIT

157 Komunitetet duhet të ndihmohen për të luajtur një rol aktiv në monitorimin dhe reagimin ndaj çështjeve të kujdesit dhe mbrojtjes me të cilat përballen fëmijët në kontekstin e tyre lokal.

FËMIJËT NË EMERGJENCA

Udhëzimet duhet të zbatohen në të gjitha situatat emergjente dhe të theksohet qëllimi kryesor i gjurmimit të fëmijëve dhe ribashkimi i tyre me familjet e tyre në masën maksimale të mundshme para se të ndjeket ndonjë zgjidhje tjetër e përhershme.

© B. Neelaman

POLITIKA NACIONALE A..

..kërkon nga agjencitë lokale dhe ndërkombëtare që ofrojnë ndihmë emergjente të kenë politika të qarta në lidhje me ofrimin e mbështetjes tërësore për familjet dhe komunitetet dhe kujdesin dhe mbrojtjen e nevojshme të fëmijëve?

..garanton mbikëqyrjen shtetërore të regjistrimit të fëmijëve të ndarë duke siguruar që të dhënat e mbledhura janë konfidencial, të sigurta dhe që synojnë kryesisht nëlehtësimin e ribashkimit?

..siguron zhvillimin e një game të përshtatshme opsionesh të kujdesit të bazuar në bashkësi, të cilat janë në gjendje të plotësojnë, rast pas rasti, kërkesat e ndryshme të fëmijëve për të cilët ribashkimi nuk është i mundur?

..siguron masa të mjaftueshme mbrojtëse për të siguruar që të gjitha përpjekjet për ribashkimin e fëmijëve me familjen e tyre janë shteruar para se të kërkojnë zgjidhje të tjera të përhershme, siç janë adoptimi?

158 Kujdesi brenda bashkësisë së një fëmije, përfshirë edhe edukimin, duhet të inkurajohet, pasi siguron vazhdimësi në shoqërizim dhe zhvillim.

159 Meqenëse fëmijët e pashoqëruar ose të ndarë mund të jenë në rrezik më të madh abuzimi dhe shfrytëzimi, duhet të parashikohet monitorim dhe mbështetje specifike për kujdestarët për të siguruar mbrojtjen e tyre.

160 Fëmijët në situata emergjente nuk duhet të zhvendosen në një vend tjetër nga ai i qëndrimit të tyre të zakonshëm për përkujdesje alternative, përveç përkohësisht për detyrime shëndetësore, mjekësore ose sigurie. Në atë rast, kjo duhet të jetë sa më afër shtëpisë së tyre, ato duhet të shoqërohen nga një prind ose kujdestar i njohur për ta, dhe duhet të vendoset një plan i qartë kthimi.

161 Nëse ri-integrimi në familje është i pamundur brenda një periudhe të përshtatshme ose konsiderohet në kundërshtim me interesat më të mira të fëmijës, duhet të parashikohen zgjidhje të qëndrueshme dhe përfundimtare, të tilla si birësimi ose kafala e ligjit islam; nëse kjo nuk arrihet, duhet të merren parasysh opsione të tjera afatgjata, siç janë kujdestaria ose kujdesi i duhur i banimit, përfshirë shtëpitë në grup dhe aranzhimet e tjera të jetesës së mbikëqyrura.

B. GJURMIMI DHE RIINTEGRIMIN NË FAMILJE

162 Identifikimi, regjistrimi dhe dokumentimi i fëmijëve të pashoqëruar ose të ndarë janë përparësi në çdo institucion emergjent dhe duhet të kryhen sa më shpejt që të jetë e mundur.

163 Aktivitetet e regjistrimit duhet të kryhen nga ose nën mbikëqyrjen e drejtpërdrejtë të autoriteteve shtetërore dhe subjekteve me mandat të veçantë me përgjegjësi dhe përvojë në këtë detyrë.

164 Natyra konfidenciale e informacionit të mbledhur duhet të respektohet dhe të vendosen sisteme për ruajtjen dhe ruajtjen e sigurt të informacionit. Informacioni duhet të ndahet vetëm ndërmjet agjencive me mandat të duhur për qëllim të gjurmimit, ri-integrimit në familje dhe kujdes.

165 Të gjithë ata që merren me gjurmimin e anëtarëve të familjes ose kujdestarëve parësor ligjor ose zakonor duhet të veprojnë brenda një sistemi të koordinuar, duke përdorur forma të standardizuara dhe procedura të pajtueshme reciprokisht, kur është e mundur. Ata duhet të sigurojnë që fëmija dhe të tjerët në fjalë nuk do të

166 Vlefshmëria e marrëdhënieve dhe konfirmimi i gatishmërisë së fëmijës dhe anëtarëve të familjes për t'u ribashkuar duhet të verifikohet për çdo fëmijë. Asnjë veprim nuk duhet të ndërmerret që mund të pengojë ri-integrimin eventual në familje, siç janë adoptimi, ndryshimi i emrit ose lëvizja në vendet larg vendndodhjes së mundshme të familjes, deri sa të jenë shteruar të gjitha përpjekjet për gjurmim.

167 Shënime të përshtatshme për çdo vendosje të një fëmije duhet të merren dhe të mbahen në mënyrë të përshtatshme dhe të sigurt, në mënyrë që ribashkimi të mundësohet në të ardhmen.

LINQE TË DOBISHME

Konventa e Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Fëmijës (KDFOKB):

- Teksti i plotë i konventës: <http://www2.ohchr.org/english/law/crc.htm>
- Versioni miqësor për fëmijë: http://www.unicef.org/voy/media/rights_leaflet.pdf
- Kontrolloni për KDFOKB në gjuhën tuaj në http://www.unicef.org/voy/explore/rights/explore_2781.html

Karta Afrikane për të Drejtat dhe Mirëqenien e Fëmijës

<http://www.africa-union.org/child/home.htm>

Rekomandimi i Këshillit të Evropës Rec (2005) 5 mbi të drejtat e fëmijëve që jetojnë në institucione rezidenciale <http://www.coe.int/familypolicy> (zgjidhni 'fëmijët në institucionet rezidenciale'; në dispozicion në gjuhën angleze, ruse, greke, polake, estone, lituaneze, isllandeze, çeke dhe serbe)

Standardet e Cilësisë 4 të Fëmijëve (Q4C) - <http://www.quality4children.info>

Këshilli i Evropës & SOS Fshatrat Ndërkombëtare të Fëmijëve: "Fëmijët dhe të rinjtë në përkujdesje - Zbuloni të drejtat tuaja" - http://www.coe.int/t/transversalprojects/children/News/enfants%20institution/text%20flyer_en.asp

SOS Fshatrat Ndërkombëtare të Fëmijëve - <http://www.sos-childrensvillages.org>

Shërbimi Social Ndërkombëtar - <http://www.iss-ssi.org/>

Grupi i OJQ-ve për Konventën për të Drejtat e Fëmijës - <http://www.childrightsnet.org/>

Rrjeti i Informacionit për të Drejtat e Fëmijëve (RRIDF) - <http://www.crin.org>

Rrjeti i Kujdesit më të Mirë - <http://crin.org/bcn/>

Fondi i Kombeve të Bashkuara për Fëmijët (UNICEF) - <http://www.unicef.org>

Rrjeti i Kujdesit më të Mirë dhe UNICEF-i: Manuali për Matjen e Treguesve për Fëmijët në Kujdesin Formal <http://www.crin.org/BCN/details.asp?id=19618&themeID=1001&topicID=1011>

SHTYPUR

BOTUESI:

Zhvillimi i Programit të SOS Fshatrave
Ndërkombëtare të Fëmijëve
Hermann-Gmeiner-Strasse 51
6020 Innsbruck, Austri
Tel.: +43/1/310 23 98
Fax: +43/1/3 10 23 98 20
E-mail: lao@sos-kd.org
www.sos-childrensvillages.org

PËRGJEGJËS PËR PËRMBAJTJEN:

Christian Posch
DIZAJNI GRAFIK, FAQOSJA:
SOS Fshatrat Ndërkombëtare të Fëmijëve

Leja për të riprodhuar (A/RES/64/142) të Asamblesë së Përgjithshme jepet falas nga Organizata e Kombeve të Bashkuara. Leja është për të drejtat jo-ekskluzive të shtypura në gjuhën angleze me referime të përshtatshme. Asnjë përdorim tregtar nuk lejohet.
Data e publikimit: Nëntor 2010

SOS CHILDREN'S
VILLAGES

A loving home for every child

